

Dnro 2/319/2001**Antopäivä: 7.2.2001****Korvaa määräyksen 106.12****Dnro 10/319/99, 22.6.2000****Voimassaoloaika: 31.3.2001****lukien toistaiseksi****1 (50)****Muutokset merkitty alleviivattuna**

Omistusyhteisöille
Luottolaitoksille
Säästöpankkitarkastukselle
Osuuspankkilain mukaiselle keskusyhteisölle

MÄÄRÄYS MARKKINARISKIN KATTAMISEKSI VAADITTAVIEN OMIEN VAROJEN JA KONSOLIDOITUJEN OMIEN VAROJEN ILMOITTAMISESTA

Rahoitustarkastus antaa rahoitustarkastuslain 4 § 2 kohdan ja 11 §:n 2 momentin sekä luottolaitostoiminnasta annetun lain 5a, 78a, 78c, 79a ja 81a §:ien nojalla seuraavan luottolaitoksen markkinariskin kattamiseksi vaadittavien omien varojen ja konsolidoitujen omien varojen ilmoittamista koskevan määräyksen. Määräystä laadittaessa on otettu huomioon sijoituspalveluyritysten ja luottolaitosten omien varojen riittävyttä koskeva neuvoston direktiivi 93/6/ETY; EYVL N:o L 141, 11.6.1993, s. 1. ja direktiivi 98/31/EY (398L0031); EYVL N:o L 204, 21.7.1998, s. 13-25 sekä direktiivi 98/33/EY (398L0033); EYVL N:o L 204, 21.7.1998, s. 29-36.

Sisällys

	Sivu
1 Määräyksen soveltamisala	6
2 Poikkeuslupa pienen kaupankäyntivaraston osalta	7
3 Konsolidointiryhmää koskeva omien varojen vähimmäismäärä.....	9
4 Omien varojen vähimmäismäärää koskevan laskelman laatiminen ja toimittaminen Rahoitustarkastukselle	10
5 Vastaustarkkuus	10
6 Määritelmät	11
6.1 Yritys	11
6.2 Kaupankäyntivarasto	11
6.3 Kaupankäyntivaraston positioriski.....	13
6.4 Kaupankäyntivaraston selvitys- ja vastapuoliriski	13
6.5 Markkinariski	14
6.6 Selvittämättä jääneet kaupat.....	14
6.7 Luottokauppa.....	14
6.8 Arvopaperi	14
6.9 Samanlainen arvopaperi	14
6.10 Korkosopimus	15
6.11 Saamistodistus.....	15
6.12 Osake	15
6.13 Johdannaissopimus	15
6.14 Vakioimaton johdannaissopimus	15
6.15 Vakioitu johdannaissopimus.....	15
6.16 Optio	16
6.17 Hyvin likvidi osake	16
6.18 Laajasti hajautettu osakeindeksi	16
6.19 Merkintäsitoumus	16
7 <u>Optioista aiheutuvat riskit</u>	17
8 Kaupankäyntivaraston arvostus	17

9	Sisäiset valvontajärjestelmät	17	
10	Omien mallien käyttäminen markkinariskin kattamiseksi vaadittavien omien varojen vähimmäismäärän laskemisessa	18	18
11	Sopimusosapuolen laiminlyönneistä ilmoittaminen	18	
12	Sijoitusrahasto-osuudet	18	
Liite 1.	Kaupankäyntivaraston positioriskin laskeminen	19	
1	Positioriskin laskemisessa käytettävät määritelmät	19	
2	Johdannaissopimusten positoiden laskeminen	20	
2.1	Korkotermiinejä ja korkofutuureja koskevien positoiden laskeminen....	20	
2.2	<u>Optioita koskevien positoiden laskeminen</u>	21	
2.3	Koronvaihtosopimuksia sekä korun- ja valuutanvaihtosopimuksia koskevien positoiden laskeminen	21	
2.4	Valuuttatermiinejä koskevien positoiden laskeminen.....	21	
2.5	Johdannaissopimuksista syntyvien positoiden nettouttaminen korkosopimusten yleisriskiä laskettaessa.....	22	
3	Herkkyysmallien käyttäminen positoiden laskemisessa	22	
4	Takaisinostosopimukset ja arvopapereiden lainaksi antamista koskevat sopimukset	23	
5	Korkosopimusten positioriskin laskeminen.....	23	
5.1	Korkosopimusten erityisriski.....	23	
5.2	Korkosopimusten yleisriski.....	25	
5.2.1	Yleiset periaatteet.....	25	
5.2.2	Maturiteettipohjainen laskentatapa.....	25	
5.2.3	Duraatiopohjainen laskentatapa.....	27	
5.3	Korkosopimuksia koskevat muut riskit.....	29	
6	Kaupankäyntivarastoon kuuluvien osakkeiden positioriskin laskeminen	30	
6.1	Osakkeiden netto- ja bruttoposition laskeminen.....	30	
6.2	<u>Kaupankäyntivarastoon kuuluvien osakkeiden erityisriskin omien varojen vaatimus</u>	30	
6.3	Kaupankäyntivarastoon kuuluvien osakkeiden yleisriskin omien varojen vaatimus	31	
6.4	Osakkeita koskevat muut riskit.....	31	

7	Kaupankäyntivarastoon kuuluvia arvopapereita koskevat merkintäsitoumukset	31
Liite 2.	Kaupankäyntivaraston selvitys- ja vastapuoliriskin laskeminen.....	33
1	Kaupankäyntivaraston selvitysriski	33
2	Kaupankäyntivaraston vastapuoliriski.....	34
2.1	Luottokauppa	34
2.2	Takaisinosto- ja myyntisopimukset sekä arvopapereiden ja hyödykkeiden lainaaminen	34
2.3	Vakioimattomat johdannaissopimukset	35
2.4	Muut vastapuoliriskit	35
3	Muut riskit	35
Liite 3.	Valuuttakurssi- ja kultariskin laskeminen.....	36
1	Valuuttakurssi- ja kultariskin kattamiseksi vaadittavien omien varojen laskeminen	36
2	Nykyarvonmenetelmän käyttäminen valuuttaposition laskemisessa.....	39
3	Valuutat, joiden valuuttakurssi on sopimuksilla sidottu toisiinsa	39
4	Muut riskit	39
Liite 4.	Hyödykeriski	40
1	Yleiset määräykset	40
2	Hyödykepositioiden ja -johdannaisten käsittely omien varojen vaatimuksen laskennassa	40
3	Maturiteettipohjainen laskentatapa	41
4	Yksinkertaistettu laskenta	42
Liite 5.	Sisäiset mallit.....	43
1	Edellytykset mallin käyttämiselle	43
2	Erityisriskin laskennan vaatimukset	45

Dnro 2/319/2001**Antopäivä: 7.2.2001****Korvaa määräyksen 106.12****Dnro 10/319/99, 22.6.2000****Voimassaoloaika: 31.3.2001****lukien toistaiseksi****5 (50)****Muutokset merkitty alleviivattuna**

3	<u>Yleisriskin laskeminen sisäisellä mallilla</u>	45
4	Erityisriskin laskeminen sisäisellä mallilla	47
Taulukko 1.	Korkosopimusten yleisriskiä koskeva omien varojen vaatimus Maturiteettipohjainen laskentatapa	48
Taulukko 2.	Korkosopimusten yleisriskiä koskeva omien varojen vaatimus Duraatiopohjainen laskentatapa.....	49
Taulukko 3.	Luokituslaitokset ja "investment grade" -luokitukset	50

1 Määräyksen soveltamisala

Luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitetun luottolaitoksen ja luottolaitoksen konsolidointiryhmän on laskettava kaupankäyntivarastoon liittyvän positioriskin, selvitys- ja vastapuoliriskin, koko toiminnan valuuttakurssi- ja hyödykeriskin ja muiden vastaavien riskien kattamiseen vaadittava omien varojen vähimmäismäärä tämän määräyksen mukaisesti.

Luottolaitosten omien varojen vähimmäismäärä lasketaan muiden kuin kaupankäyntivarastoon luettavien erien osalta luottolaitostoiminnasta annetun lain 76 – 78 §:ien ja Rahoitustarkastuksen määräyksen 106.7 mukaisesti ja kaupankäyntivarastoon luettavien erien osalta tämän määräyksen mukaisesti, ellei erää vähennetä omista varoista tai Rahoitustarkastus luottolaitoksen tai omistusyhteisön hakemuksesta anna luottolaitostoiminnasta annetun lain 78c §:n mukaista poikkeuslupaa. Koko toiminnan valuuttakurssi- ja hyödykeriskin kattamiseksi vaadittava omien varojen määrä lasketaan tämän määräyksen mukaisesti.

Kaupankäyntivarastoon liittyvän positioriskin ja selvitys- ja vastapuoliriskin kattamiseksi vaadittava omien varojen vähimmäismäärä lasketaan tämän määräyksen liitteiden I ja II mukaisesti.

Luottolaitosten koko toiminnasta aiheutuvan valuuttakurssi- ja kultariskin kattamiseksi vaadittava omien varojen vähimmäismäärä lasketaan tämän määräyksen liitteen III mukaisesti.

Luottolaitosten koko toiminnasta aiheutuvan hyödykeriskin kattamiseksi vaadittava omien varojen vähimmäismäärä lasketaan tämän määräyksen liitteen IV mukaisesti.

Luottolaitosten positio-, valuuttakurssi- ja hyödykeriskin kattamiseksi vaadittava omien varojen vähimmäismäärän laskeminen sisäisen mallin avulla tehdään liitteen V mukaisesti.

Luottolaitos tai sen omistusyhteisö voivat hakea luottolaitostoiminnasta annetun lain 78c §:n perusteella poikkeuslupaa tämän määräyksen mukaisesti.

Konsolidointiryhmän omien varojen vaatimus lasketaan tämän määräyksen mukaisesti.

2 Poikkeuslupa pienen kaupankäyntivaraston osalta

Luottolaitos voi hakea Rahoitustarkastukselta luvan, ettei sen kaupankäyntivarastoon liittyvän positioriskin ja selvitys- ja vastapuoliriskin kattamiseksi vaadittavaa omien varojen vähimmäismäärää tarvitse laskea tämän määräyksen liitteiden I ja II mukaisesti, vaan kaupankäyntivarastoon kuuluvat erät sisällytetään luottolaitostoiminnasta annetun lain 76 – 78 §:ien ja Rahoitustarkastuksen määräyksen 106.7 mukaisesti riskipainotettuihin saamisiin, sijoituksiin ja taseen ulkopuolisiin sitoumuksiin.

Konsolidointiryhmän omien varojen vähimmäismäärän laskemista varten konsolidointiryhmän emoyrityksenä oleva luottolaitos, sijoituspalveluyritys tai niiden omistusyhteisö voivat hakea Rahoitustarkastukselta luvan, ettei sen tai sen konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen kaupankäyntivarastoon liittyvän positioriskin sekä selvitys- ja vastapuoliriskin kattamiseksi vaadittavaa omien varojen vähimmäismäärää tarvitse laskea tämän määräyksen mukaisesti.

Vaikka yritys on saanut poikkeusluvan olla laskematta kaupankäyntivarastoon liittyvän positioriskin sekä selvitys- ja vastapuoliriskin kattamiseksi vaadittavaa omien varojen määrää tämän määräyksen liitteiden I ja II mukaisesti, täytyy sen kuitenkin laskea valuuttaturssi- ja kultariskin kattamiseksi vaadittava omien varojen määrä tämän määräyksen liitteen III mukaisesti ja hyödykeriski liitteen IV mukaisesti.

Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että kaupankäyntivaraston arvo ei pysyvästi ylitä 5 %:a eikä koskaan 6 %:a viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen osoittamasta taseen loppusummasta ja taseen ulkopuolisten sitoumusten yhteismäärästä, eikä pysyvästi 15 milj. ecua vastaavaa markkamäärää tai 100 milj. markkaa eikä koskaan 20 milj. ecua vastaavaa markkamäärää tai 140 milj. markkaa.

Laskettaessa kaupankäyntivaraston arvon suhdetta taseen loppusummaan ja taseen ulkopuolisten sitoumusten yhteismäärään kaupankäyntivarastoon sisältyvät arvopaaperit, hyödykkeet ja muut sopimukset kuin johdannaisopimukset ja muut taseen ulkopuoliset sitoumukset, joilla markkinariski on siirretty raportoivalle yritykselle, otetaan huomioon markkina-arvoon. Johdannaisopimukset otetaan huomioon kohde-etuutensa määrän mukaisina itseisarvoina sekä kaupankäyntivaraston arvoa laskettaessa, että taseen ulkopuolisten sitoumusten yhteismäärää laskettaessa. Johdannaisopimuksen kohde-etuuden määrä lasketaan viranomaisten yhtenäistetyn tiedonkeruun Luokitukset ja määritelmät -muistion mukaan seuraavasti:

Luokittelutekijän ”Kohde-etuuden nimellisarvo” (O 0904) mukaan lasketaan korkotermiinit, -futuurit ja -optiot, koronvaihtosopimukset sekä koron- ja valuutanvaihtosopimukset.

Osaketermiinit ja -futuurit lasketaan luokittelutekijän ”Kohde-etuuden todennäköinen arvo” (O 0905) mukaan.

Dnro 2/319/2001**Antopäivä: 7.2.2001****Korvaa määräyksen 106.12****Dnro 10/319/99, 22.6.2000****Voimassaoloaika: 31.3.2001****lukien toistaiseksi****8 (50)****Muutokset merkitty alleviivattuna**

Luokittelutekijän ”sopimuksen mukainen arvo” (O 0906) mukaan lasketaan valuuttatermiinit, -futuurit ja -optiot, osakeindeksitermiinit, -futuurit ja -optiot, osakeoptiot sekä muut termiinit, futuurit ja optiot.

Taseen ulkopuolisiin sitoumuksiin sisällytetään johdannaissopimusten lisäksi myös muut taseen ulkopuoliset sitoumukset. Muut taseen ulkopuoliset erät otetaan huomioon luokittelutekijän ”Sopimuksen mukainen arvo” (O 0906) mukaisesti. Kaupankäyntivarastoa suojaavat velat lisätään itseisarvona kaupankäyntivaraston arvoon.

Laskettaessa kaupankäyntivaraston arvon suhdetta taseen loppusummaan ja taseen ulkopuolisten sitoumusten yhteismäärään sekä osoittaja että nimittäjä otetaan huomioon itseisarvona. Välityssaamisia ja -velkoja ei oteta huomioon suhdelukua laskettaessa.

Kaupankäyntivaraston arvo sekä johdannaissopimusten määrä otetaan huomioon laskelmasa tiedonantopäivän tilanteen mukaisesti.

Mikäli luottolaitoksen kaupankäyntivaraston arvo ylittää 6 % viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen osoittamasta taseen loppusummasta ja taseen ulkopuolisten sitoumusten yhteismäärästä tai 20 milj. eua vastaavan markkamäärän tai 140 milj. markkaa, tulee sen laskea kaupankäyntivaraston positioriski sekä selvitys- ja vastapuoliriski tämän määräyksen mukaisesti. Mikäli luottolaitoksen kaupankäyntivaraston arvo ylittää yhtäjaksoisesti pidemmän ajan kuin viisi pankkipäivää kerrallaan 5 % viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen osoittamasta taseen loppusummasta ja taseen ulkopuolisten sitoumusten yhteismäärästä tai 15 milj. eua vastaavan markkamäärän tai 100 milj. markkaa, kaupankäyntivaraston positioriski sekä selvitys- ja vastapuoliriski tulee laskea tämän määräyksen mukaisesti. Edellä mainittujen rajojen ylityksistä tulee välittömästi ilmoittaa Rahoitustarkastukselle.

Yrityksen sisäisten valvontajärjestelmien sekä hallinnollisten että sisäisen laskennan toimintatapojen tulee olla sellaiset, että voidaan varmistua siitä, että kaupankäyntivaraston arvon suhde taseen loppusummaan ja taseen ulkopuolisten sitoumusten yhteismäärään voidaan riittävällä tarkkuudella laskea.

Dnro 2/319/2001**Antopäivä: 7.2.2001****Korvaa määräyksen 106.12****Dnro 10/319/99, 22.6.2000****Voimassaoloaika: 31.3.2001****lukien toistaiseksi****9 (50)****Muutokset merkitty alleviivattuna**

3 Konsolidointiryhmää koskeva omien varojen vähimmäismäärä

Jos luottolaitos tai omistusyhteisö on Rahoitustarkastuksen konsolidoitua valvontaa koskevassa yleisohjeessa nro 105.1 tarkoitettu konsolidointiryhmän emoyritys, tämän määräyksen sekä Rahoitustarkastuksen määräyksen 106.7 mukainen omien varojen vaatimus lasketaan luottolaitoksen lisäksi luottolaitoksen konsolidointiryhmälle.

Luottolaitoksen tai omistusyhteisön konsolidointiryhmää koskeva omien varojen määrä lasketaan noudattaen Rahoitustarkastuksen määräystä nro 106.6 luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen omien varojen ja konsolidoitujen omien varojen ilmoittamisesta.

Luottolaitoksen konsolidointiryhmää koskeva omien varojen vaatimus kaupankäyntivarastoon liittyvän positioriskin ja koko toiminnan valuuttakurssi- ja hyödykeriskin kattamiseksi saadaan laskemalla yhteen näiden riskien kattamiseksi vaadittava omien varojen määrä kultakin konsolidointiryhmään kuuluvalta yritykseltä.

Kaupankäyntivaraston selvitys- ja vastapuoliriskien kattamiseksi vaadittavaa konsolidoitujen omien varojen vähimmäismäärää laskettaessa voidaan kaupankäyntivarastoon luettavien erien määrä laskea soveltamalla konsernitilinpäätöksen laatimisessa noudatettavia periaatteita.

Muun toiminnan osalta vakavaraisuusvaatimus lasketaan noudattaen Rahoitustarkastuksen määräystä 106.7 konsolidoidun vakavaraisuussuhteen ilmoittamisesta.

Mikäli luottolaitos tai sen kanssa samaan konsolidointiryhmään kuuluva yritys on saanut poikkeusluvan olla laskematta kaupankäyntivaraston positioriskin sekä selvitys- ja vastapuoliriskin kattamiseksi vaadittavaa omien varojen määrää tämän määräyksen mukaisesti, voidaan kyseisen yrityksen kaupankäyntivarasto jättää ottamatta huomioon konsolidointiryhmän kaupankäyntivaraston positioriskin sekä selvitys- ja vastapuoliriskin kattamiseksi vaadittavaa omien varojen vähimmäismäärää laskettaessa. Sen sijaan edellä mainitun yrityksen koko toiminta mukaan luettuna kaupankäyntivarastoon kuuluvat erät sisällytetään Rahoitustarkastuksen määräyksen 106.7 mukaisesti riskipainotettuihin saamisiin, sijoituksiin ja taseen ulkopuolisiin sitoumuksiin laskettaessa konsolidointiryhmän omien varojen vähimmäismäärää.

Luottolaitoksen, joka on toisen suomalaisen luottolaitoksen tai vastaavasti sijoituspalveluyrityksen tytäryritys, tai johon toisella suomalaisella luottolaitoksella tai sijoituspalveluyrityksellä on luottolaitostoiminnasta annetun lain 5 §:n 2 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettu suhde, ei tarvitse erikseen ilmoittaa konsolidoitua omien varojen vaatimusta.

4 Omien varojen vähimmäismäärää koskevan laskelman laatiminen ja toimittaminen Rahoitustarkastukselle

Markkinariskin sekä kaupankäyntivaraston selvitys- ja vastapuoliriskin kattamiseksi vaadittava omien varojen vähimmäismäärä ja vakavaraisuussuhde ilmoitetaan Rahoitustarkastukselle neljännesvuosittain kolmelta ensimmäiseltä vuosineljännekseltä viimeistään touko-, elo- ja marraskuun 15. päivänä ja viimeiseltä vuosineljännekseltä viimeistään helmikuun lopussa. Vastaavalla tavalla ilmoitetaan konsolidointiryhmän osalta markkinariskin sekä kaupankäyntivaraston selvitys- ja vastapuoliriskin kattamiseksi vaadittava konsolidoitujen omien varojen vähimmäismäärä ja vakavaraisuussuhde.

Säästöpankkitarastus toimittaa säästöpankkien sekä näiden konsolidointiryhmien vaadittavia omien varojen vähimmäismääriä ja vakavaraisuussuhdetta koskevat tiedot Rahoitustarkastukselle edellä mainittuja määräaikoja noudattaen, jollei Rahoitustarkastus erikseen jonkin pankin osalta toisin määrää.

Osuuspankkilaisissa tarkoitetun keskusyhteisön jäsenluottolaitoksen ja sen konsolidointiryhmän vaadittavia omien varojen vähimmäismääriä ja vakavaraisuussuhdetta koskevat tiedot toimitetaan ainoastaan keskusyhteisölle sen määräämään ajankohtaan mennessä, jollei Rahoitustarkastus jonkin jäsenluottolaitoksen osalta toisin määrää. Keskusyhteisö toimittaa edellä mainittujen jäsenluottolaitosten sekä näiden konsolidointiryhmien tiedot Rahoitustarkastukselle edellä mainittuja määräaikoja noudattaen. Osuuspankit, jotka eivät kuulu jäsenenä osuuspankkilaisissa tarkoitettuun keskusyhteisöön, toimittavat vaadittavia omien varojen vähimmäismääriä ja vakavaraisuussuhdetta koskevat tiedot suoraan Rahoitustarkastukselle, jollei Rahoitustarkastus yksittäisen pankin tai pankki-ryhmän osalta toisin määrää.

5 Vastaustarkkuus

Numerotiedot ilmoitetaan tuhansina markkoina. Vuoden 1999 ensimmäisen vuosineljänneksen ilmoituksesta alkaen numerotiedot voidaan ilmoittaa joko markkoina tai euroina. Euromääräisiin ilmoituksiin on siirryttävä vuoden 2002 ilmoituksissa. Euromääräiset numerotiedot ilmoitetaan tuhansina euroina. Samaan konsolidointiryhmään kuuluvien yritysten tulisi käyttää samaa ilmoitusvaluuttaa.

6 Määritelmät

6.1 Yritys

Yrityksellä tarkoitetaan luottolaitosta ja sen kanssa samaan konsolidointi-ryhmään kuuluvaa yritystä.

6.2 Kaupankäyntivarasto

Yrityksen kaupankäyntivarastoon luetaan:

- 1) sellaiset arvopaperit, hyödykkeet ja johdannaissopimukset, jotka yritys on hankkinut voidakseen lyhyellä aikavälillä hyötyä niiden tosiasiallisista tai odote-
tuista osto- ja myyntihinnan välisistä eroista tai muista hinnan tai koron vaihte-
luista; sekä
- 2) sellaiset velat ja johdannaissopimukset, jotka suojaavat edellä 1 kohdassa tarkoi-
tettuja eriä; sekä
- 3) muut 1 - 2 kohdissa mainittuihin eriin rinnastettavat erät.

Esimerkiksi takaisinmyyntisopimuksista aiheutuvat positiot ovat kohdassa 3) mainit-
tuja muita eriä, mikäli luvussa 6.4 mainitut ehdot täyttyvät.

Kaupankäyntivarastoon kuuluvia eriä tai niitä suojaavia eriä koskevat positiot voivat olla
joko lyhyitä tai pitkiä.

Tarkoitus, jossa arvopaperi-, hyödyke- tai johdannaiskauppa on tehty, ratkaisee sen
kuuluuko se kaupankäyntivarastoon. Kaupankäyntivarastoon luettavat erät on hankittu,
jotta voitaisiin lyhyellä aikavälillä hyötyä hinnan vaihteluista. Johdannaissopimuksista
kaupankäyntivarastoon voidaan jättää lukematta kaikki sellaiset johdannaissopimukset,
jotka suojaavat muita eriä kuin kaupankäyntivarastoon luettavia eriä.

Kaupankäyntivarasto on määriteltävä johdonmukaisesti johdon hyväksymiä ja allekirjoit-
tamia periaatteita noudattaen. Positioiden katsotaan kuuluvan kaupankäynti-varastoon,
ainakin silloin kun

- a) positiot arvostetaan yrityksen sisäisessä riskienhallintajärjestelmässä markkina-
arvoon päivittäin
- b) kaupankäyntitoimintaa hoitavalla henkilöllä on oikeus tehdä positioita koskevia
päätöksiä itsenäisesti ennalta asetettujen limiittien puitteissa

- c) positiot täyttävät muut yrityksen kaupankäyntivarastolle asettamat kriteerit, joita se soveltaa kaupankäyntivarastoon johdonmukaisesti.

Kaupankäyntivarastoon luetaan vain sellaiset erät, jotka yritys on tehnyt omaan lukuunsa tai joihin liittyvä riski on yrityksellä.

Kaikki ne muut erät, jotka eivät kuulu yrityksen kaupankäyntivarastoon, ovat yrityksen muuta toimintaa eli rahoitustoimintaa, jota koskee Rahoitustarkastuksen määräys 106.7 luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen vakavaraisuussuhteen ja konsolidoidun vakavaraisuussuhteen ilmoittamisesta.

Tiettyä yksittäistä arvopaperia tai johdannaissopimusta koskeva positio tai yksittäinen kaupankäyntivarastoa suojaava erä ei voi samanaikaisesti sisältyä sekä kaupankäyntivarastoon että rahoitustoimintaan. Sen sijaan samanlaisia arvopapereita voi sisältyä sekä kaupankäyntivarastoon että rahoitustoimintaan.

Samoin kuin kaupankäyntivarastoon kuuluvat erät, arvostetaan myös kaupankäyntivarastoa suojaavat erät päivittäin markkina-arvoon.

Mikäli yrityksellä kaupankäyntivarastossaan oleva pitkä positio koostuu sellaisista arvopapereista tai sellaisista johdannaissopimuksista, joiden kohde-etuus on sellainen arvopaperi, että ne luottolaitostoiminnasta annetun lain 75 §:n mukaan tulee vähentää luottolaitoksen omista varoista, ei tällaista pitkää positiota lueta kaupankäyntivarastoon tämän määräyksen mukaista positioriskiä laskettaessa, vaan se vähennetään luottolaitostoiminnasta annetun lain 75 §:n mukaisesti luottolaitoksen omista varoista. Mikäli kuitenkin tällainen pitkä positio vähentäisi kaupankäyntivaraston erityis- tai yleisriskin kattamiseksi vaadittavaa omien varojen määrää, se voidaan ottaa huomioon kaupankäyntisalkussa.

Edellä mainittu omista varoista vähennettävä positio lasketaan siten, että johdannaissopimuksista otetaan mukaan vain sellaiset johdannaissopimukset, joissa kohde-etuus luovutetaan.

Kaupankäyntivaraston dokumentointi

Taseen erän tai johdannaissopimuksen dokumentoitu käyttötarkoitus ratkaisee sen, kuuluuko erä kaupankäyntivarastoon. Dokumentoinnin on perustuttava johdon hyväksymiin ja allekirjoitamiin periaatteisiin, joiden mukaisesti erät sisällytetään kaupankäyntivarastoon tai jätetään sen ulkopuolelle tai, joiden mukaisesti erät katsotaan kaupankäyntivarastoa suojaaviksi. Dokumentoidun käyttötarkoituksen perusteella yrityksen tulee aina pystyä perustelemaan Rahoitustarkastukselle, miksi jokin erä sisältyy kaupankäyntivarastoon tai muuhun toimintaan. Lisäksi periaatteista tulee selvittää ne perusteet, joiden

mukaisesti eriä voidaan siirtää kaupankäyntivaraston ja muun toiminnan välillä. Siirrettäessä erä kaupankäyntivaraston ja muun toiminnan välillä on aina dokumentoitava siirtohintaa.

6.3 Kaupankäyntivaraston positioriski

Kaupankäyntivaraston positioriski koostuu yleis- ja erityisriskistä. Yleisriskillä tarkoitetaan markkinoiden yleisestä kehityksestä aiheutuvaa riskiä. Erityisriskillä tarkoitetaan arvopaperin liikkeeseenlaskijasta tai johdannaisopimuksen kohde-etuuden liikkeeseenlaskijasta aiheutuvaa riskiä.

6.4 Kaupankäyntivaraston selvitys- ja vastapuoliriski

Kaupankäyntivaraston selvitys- ja vastapuoliriskillä tarkoitetaan seuraavia riskejä, jotka johtuvat

- selvittämättä jääneistä kaupoista (selvitysriski)
- luottokaupoista, joissa yritykselle on syntynyt saaminen (luottokaupan vastapuoliriski)
- takaisinostosopimuksista sekä arvopapereiden tai hyödykkeiden lainaksi antamista koskevista sopimuksista, jotka koskevat kaupankäyntivarastoon kuuluvia arvopapereita tai hyödykkeitä (takaisinostosopimuksien sekä arvopapereiden tai hyödykkeiden lainaksi antamista koskevien sopimuksien vastapuoliriski)
- takaisinmyyntisopimuksista sekä arvopapereiden tai hyödykkeiden lainaksi ottamista koskevista sopimuksista (takaisinmyyntisopimusten sekä arvopapereiden tai hyödykkeiden lainaksi ottamisen vastapuoliriski), jotka täyttävät joko ehdot 1-3 tai ehdon 4:
 1. positiot arvostetaan päivittäin.
 2. vakuuden määrää muutetaan sopimukseen liittyvän arvopaperin tai hyödykkeen hinnan muutoksiin perustuen.
 3. sopimuksen mukaan sopimusosapuolen veloitteet kuitataan automaattisesti ja välittömästi sopimuksen vastapuolen veloitteita vastaan jos jälkimmäinen tulee maksukyvyttömäksi.
 4. sopimukset on tehty osapuolten välillä, jotka tekevät ammattimaisesti kauppaa rahoitusinstrumenteilla. Tällaisia osapuolia ovat Suomessa toimiluvan saaneet luottolaitokset ja sijoituspalveluyritykset. Lisäksi tällaisia osapuolia ovat luottolaitostoiminnasta annetun lain 76 §:n II ryhmässä tarkoitetut suomalaisiin luottolaitoksiin rinnastuvat ulkomaiset luottolaitokset, muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toi-

miluvan saaneet sijoituspalveluyritykset ja Rahoitustarkastuksen hyväksymät Euroopan talousalueen ulkopuoliset sijoituspalveluyritykset.

Sopimukset tulee tehdä markkinakäytännön mukaisesti. Lyhyet, alle kolmen päivän mittaiset sopimukset jätetään ilmoittamatta.

- vakioimattomista johdannaissopimuksista (vakioimattomien johdannaissopimusten vastapuoliriski).

Lisäksi kaupankäyntivarastoon kuuluviin eriin liittyvien palkkio-, komissio- ja osinkosaamisten ja muiden vastaavien erien osalta lasketaan vastapuoliriski (muut vastapuoliriskit).

6.5 Markkinariski

Markkinariskillä tarkoitetaan kaupankäyntivaraston positionriskiä sekä valuuttakurssi- ja hyödykeriskiä.

6.6 Selvittämättä jääneet kaupat

Selvittämättä jääneillä kaupoilla tarkoitetaan sellaisia arvopapereita koskevia kauppvoja, jotka ovat selvittämättä sovitun toimituspäivän jälkeen. Tällöin kaupalla ei kuitenkaan tarkoiteta takaisinostosopimuksia ja takaisinmyyntisopimuksia eikä arvopapereiden lainaksi antamista tai ottamista.

6.7 Luottokauppa

Luottokaupalla tarkoitetaan sellaisia kauppvoja, joissa yritys on maksanut arvopapereista ennen kuin se on vastaanottanut ne tai se on luovuttanut arvopaperit ennen kuin se on saanut niistä maksun.

6.8 Arvopaperi

Arvopapereilla tarkoitetaan arvopaperimarkkinalain 1 luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua arvopaperia, mukaan lukien yrityksen itse liikkeeseen laskemat arvopaperit.

6.9 Samanlainen arvopaperi

Samantyyppisellä arvopaperilla tarkoitetaan

Dnro 2/319/2001**Antopäivä: 7.2.2001****Korvaa määräyksen 106.12****Dnro 10/319/99, 22.6.2000****Voimassaoloaika: 31.3.2001****lukien toistaiseksi****15 (50)****Muutokset merkitty alleviivattuna**

-
- 1) saman liikkeeseenlaskijan samassa emissiossa liikkeeseen laskemia saamistodistuksia, joilla on sama eräpäivä, korko ja etuoikeusasema ja jotka ovat samana valuuttana
 - 2) saman liikkeeseenlaskijan osakkeita ja osuuksia, jotka yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen mukaan tuottavat saman äänimäärän ja saman oikeuden jaettaessa liikkeeseenlaskijan varoja.

6.10 Korkosopimus

Korkosopimuksella tarkoitetaan saamistodistusta, johdannaissopimusta, jonka kohde-etuutena on saamistodistus tai johon liittyvä suoritusvelvollisuus määräytyy koron tai siihen perustuvan tunnusluvun muutoksen perusteella, valuuttatermiinisopimusta sekä muuta erää, jonka arvo muuttuu koron muuttuessa.

6.11 Saamistodistus

Saamistodistuksilla tarkoitetaan vieraan pääoman ehtoista arvopaperia sekä sellaista oman pääoman ehtoista arvopaperia, jolle maksettava tuotto määräytyy pääoman ja ajan kulumisen perusteella; vaihtovelkakirja rinnastetaan saamistodistukseen, jos on todennäköistä, että siihen liittyvää oikeutta ei käytetä.

6.12 Osake

Osakkeella tarkoitetaan osaketta ja muuta osuutta yhteisön omaan pääomaan sekä vaihtovelkakirjaa, jos on todennäköistä, että vaihto-oikeutta käytetään; osakkeeseen rinnastetaan johdannaissopimus, jonka kohde-etuutena on osake tai osakeindeksi.

6.13 Johdannaissopimus

Johdannaissopimuksilla tarkoitetaan sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 2 §:ssä tarkoitettuja johdannaissopimuksia.

6.14 Vakioimaton johdannaissopimus

Vakioimattomalla johdannaissopimuksella tarkoitetaan johdannaissopimusta, joka ei ole jäljempänä tarkoitettu vakioitu johdannaissopimus.

6.15 Vakioitu johdannaissopimus

Vakioidulla johdannaissopimuksella tarkoitetaan sellaista johdannaissopimusta, jonka ehdot on määritelty sellaisen johdannaissopimuksen säännöissä, jossa kaikilta johdannaissopi-

muksilta tai kyseessä olevalta yksittäiseltä johdannaissopimukselta edellytetään päivit-
täistä vakuusvaatimusta. Ehdot eivät koske option preemiota ja termiin kohde-etuuden
hintaa tai sitä vastaavaa tunnuslukua.

6.16 Optio

Optiolla tarkoitetaan kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain 1
luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua sopimusta. Osakkeet, velkakirjat tai hyödykkeet
voidaan joko toimittaa tai selvitys voi tapahtua rahana.

6.17 Hyvin likvidi osake

Hyvin likvidillä osakkeella tarkoitetaan FOX-indeksiin kuuluvia osakkeita, Euroopan
Talousalueeseen kuuluvan valtion toimivaltaisen viranomaisen likvideiksi määrittelemiä
osakkeita sekä Rahoitustarkastuksen hyväksymiin laajasti hajautettuihin osakeindekseihin
kuuluvia muita osakkeita.

6.18 Laajasti hajautettu osakeindeksi

FOX-indeksi katsotaan laajasti hajautetuksi osakeindeksiksi. Lisäksi laajasti hajautettuja
osakeindeksejä ovat ne Euroopan Talousalueeseen kuuluvien maiden toimivaltaisten
viranomaisten hyväksymät oman maansa laajasti hajautetut osakeindeksit, joihin kuuluvat
osakkeet kyseinen viranomainen katsoo hyvin likvideiksi. Lisäksi laajasti hajautettuja
osakeindeksejä ovat

Australia	All Ords
Japani	Nikkei 225
Kanada	TSE 35
USA	S&P 500

6.19 Merkintäsitoumus

Merkintäsitoumuksella tarkoitetaan sitoumusta, jossa yritys sitoutuu ehdoitta merkitse-
mään sovittuun määrään arvopapereita sovittuun hintaan.

7 Optioista aiheutuvat riskit

[]

Yrityksellä tulee olla sellaiset järjestelmät, että optioihin liittyviä riskejä pystytään jatkuvasti valvomaan. Lisäksi yrityksellä tulee olla optioista aiheutuvia riskejä koskevat sisäiset limiitit. []

8 Kaupankäyntivaraston arvostus

Yrityksellä on oltava yrityksen johdon vahvistamat, jokaista kaupankäyntivarastoon kuuluvaa erää koskevat yksityiskohtaiset määräykset siitä, miten markkina-arvo määritellään.

Yrityksellä, jonka on laskettava tämän määräyksen mukaisesti kaupankäyntivarastoon liittyvän positioriskin ja selvitys- ja vastapuoliriskin kattamiseksi vaadittava omien varojen vaatimus, on oltava sellaiset järjestelmät, että kaupankäyntivaraston markkina-arvo voidaan laskea päivittäin.

Yrityksen tulee määritellä ne menettelytavat, joiden mukaisesti markkinahinnat ja optioiden volatiilisuudet päivitetään. Menettelytapaan kuuluu esimerkiksi kannanotto siihen, minä kellonaikana hinnat tai volatilitteetit päivitetään. Menettelytapaa tulee noudattaa johdonmukaisesti.

9 Sisäiset valvontajärjestelmät

Yrityksen käytössä on oltava tässä määräyksessä tarkoitettujen riskien ja positioiden laskemista varten järjestelmä, jolla positiot voidaan riittävällä tarkkuudella jatkuvasti laskea.

Yrityksellä tulee olla koko liiketoiminnan korkoriskin seuranta ja valvontaa varten järjestelmä.

Yrityksen ja sen konsolidointiryhmän sisäisten valvontajärjestelmien sekä hallinnollisten että sisäisen laskennan toimintatapojen tulee olla sellaiset, että voidaan varmistua siitä, että yritys ja sen konsolidointiryhmä jatkuvasti täyttävät tämän määräyksen vaatimukset.

10 Omien mallien käyttäminen markkinariskin kattamiseksi vaadittavien omien varojen vähimmäismäärän laskemisessa

Yritys voi hakea Rahoitustarkastukselta luvan käyttää omaa mallia korkosopimusten ja osakkeiden positioriskin ja niiden kattamiseksi vaadittavien omien varojen laskemiseen sekä valuuttakurssi- ja hyödykeriskin ja niiden kattamiseksi vaadittavien omien varojen laskemiseen. Oman mallin käyttö on kuvattu liitteessä V.

11 Sopimusosapuolen laiminlyönneistä ilmoittaminen

Yrityksen on välittömästi ilmoitettava Rahoitustarkastukselle sellaisesta vastapuolen maksukyvyttömyydestä johtuvasta veloitteen laiminlyönnistä, joka koskee arvopaperien takaisinostosopimusta, takaisinmyyntisopimusta tai arvopapereiden antamista tai ottamista lainaksi.

12 Sijoitusrahasto-osuudet

Sijoitusrahasto-osuuksia koskeva vakavaraisuusvaatimus lasketaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 76 §:n ja 78 §:n ja Rahoitustarkastuksen määräyksen 106.7 mukaisesti.

Liite 1. Kaupankäyntivaraston positioriskin laskeminen

1 Positioriskin laskemisessa käytettävät määritelmät

Tässä liitteessä tarkoitetaan:

arvopaperin nettopositiolla samanlaisen arvopaperin pitkien ja lyhyiden positioiden erotusta;

johdannaissopimuksen nettopositiolla identtistä johdannaissopimusta koskevien osto- ja myyntisopimusten erotusta;

pitkällä positiolla positiota, joka antaa tai voi antaa luottolaitokselle oikeuden tai velvollisuuden ottaa vastaan rahaa, arvopapereita tai johdannaissopimuksia;

lyhyellä positiolla positiota, joka antaa tai voi antaa luottolaitokselle oikeuden tai velvollisuuden luovuttaa rahaa, arvopapereita tai johdannaissopimuksia;

delta-arvolla option kohde-etuuden hinnanmuutoksesta johtuvaa option hinnanmuutosta;

keskushallinnon erillä tarkoitetaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 76 §:n 1 momentin I ryhmään luettavia eriä;

alhaisen riskin erillä luottolaitostoiminnasta annetun lain 76 §:n 1 momentin II ryhmään luettavia eriä. Alhaisen riskin eriksi katsotaan lisäksi vähintään taulukon 3 mukaiset ”investment grade” -luokituksen saaneet velkakirjat, mikäli raportoivalla luottolaitoksella ei ole tiedossa, että kyseisen liikkeeseenlaskijan etuoikeusasemaltaan vastaavilla velkakirjoilla on ”investment grade” -luokitusta huonompi luokitus. Rahamarkkinainstrumentteja arvioidaan vastaavasti. Mikäli liikkeeseenlaskija on tarkkailulistalla luokituksen muuttamiseksi ”investment grade” -luokitusta alemmaksi, ei kyseisen liikkeeseenlaskijan velkakirjoja voida enää lukea alhaisen riskin eriksi.

2 Johdannaissopimusten positioiden laskeminen

2.1 Korkotermiinejä ja korkofutuureja koskevien positioiden laskeminen

Korkotermiinejä, korkofutuureja sekä saamistodistusten termiiniostoja ja -myyntejä käsitellään pitkien ja lyhyiden positioiden yhdistelminä.

Korkotermiinisopimukset ja muut vastaavat sopimukset jaetaan kahdeksi positioksi seuraavasti:

- ensimmäinen positio vastaa ajanjaksoa korkofutuurin erääntymishetkeen tai korkotermiinin sulkemispäivään
- toinen positio vastaa ajanjaksoa kohde-etuuden eräpäivään saakka
- jos position jäljellä oleva maturiteetti on yli vuosi, on position määrä position nimellismäärän nykyarvo tai kohde-etuuden markkina-arvo. Jos position jäljellä oleva maturiteetti on alle vuosi, voi position määränä ilmoittaa nimellismäärän. Ensimmäisen ja toisen position jäljellä olevat maturiteetit arvioidaan erikseen.

Korkofutuurien, korkotermiinien ja saamistodistusten termiiniostojen ja -myyntien pitkällä positiolla tarkoitetaan sellaista positiota, jossa luottolaitos on sopinut korosta, jota se saa tulevaisuudessa, ja lyhyellä positiolla tarkoitetaan positiota, jossa luottolaitos on sopinut korosta, jota se maksaa tulevaisuudessa.

Edellä olevan mukaisesti esimerkiksi pitkää korkofutuuria pidetään futuurin erääntymispäivänä erääntyvän velan ja sellaisen sijoituksen yhdistelmänä, jossa erääntymispäivä on sama kuin sijoituksen tai korkofutuurin kuvitteellisen kohde-etuuden erääntymispäivä.

Vastaavasti edellä olevan määritelmän mukaisesti myytyä korkotermiinisopimusta pidetään pitkänä positiona, jonka erääntymispäivä on sama kuin sulkemispäivä lisättyinä sopimuksen voimassaoloajalla ja lyhyenä positiona, jonka erääntymispäivä on sama kuin sulkemispäivä.

Korkofutuurien ja korkotermiinisopimusten osalta korkosopimusten erityisriskiä koskevaa omien varojen vaatimusta laskettaessa sekä pitkä että lyhyt positio jätetään ottamatta huomioon.

Saamistodistuksen termiiniostoa käsitellään velkana, joka erääntyy sopimuksen arvopäivänä, ja saamistodistuksen pitkänä positiona. Korkosopimusten erityisriskiä laskettaessa ei velkaa oteta huomioon, sen sijaan itse saamistodistus otetaan huomioon asianomaisessa sarakkeessa.

Dnro 2/319/2001**Antopäivä: 7.2.2001****Korvaa määräyksen 106.12****Dnro 10/319/99, 22.6.2000****Voimassaoloaika: 31.3.2001****lukien toistaiseksi****21 (50)****Muutokset merkitty alleviivattuna**

2.2 Optioita koskevien positoiden laskeminen

Kaupankäyntivarastoon luettavia arvopapereita ja johdannaissopimuksia koskevat optiot otetaan huomioon erityis- ja yleisriskiä laskettaessa niiden kohde-etuuden delta-korjattuun arvoon. Ellei markkinoilta ole saatavilla deltan arvoa, käytetään Rahoitustarkastuksen hyväksymää optiohinnoittelumallia.

Korko-optiot jaetaan kahdeksi positioksi samalla tavalla kuin korkotermini- ja korkofutuurisopimukset. Kummankin position markkina-arvo kerrotaan option deltalla.

2.3 Koronvaihtosopimuksia sekä koron- ja valuutanvaihtosopimuksia koskevien positoiden laskeminen

Koronvaihtosopimukset käsitellään samalla tavalla kuin kaupankäyntivarastoon kuuluvat saamistodistukset. Sen vuoksi koronvaihtosopimusta, jonka perusteella luottolaitokselle maksetaan vaihtuvaa korkoa ja luottolaitos itse maksaa kiinteätä korkoa, käsitellään sellaisen vaihtuvakorkoisen saamistodistuksen pitkänä positiona, jonka maturiteetti määräytyy lähimmän korontarkistusajankohdan mukaan, ja sellaisen kiinteäkorkoisen saamistodistuksen lyhyenä positiona, jonka maturiteetti määräytyy koronvaihtosopimuksen maturiteetin mukaan.

Koron- ja valuutanvaihtosopimukset käsitellään omissa valuutoissaan kuten koronvaihtosopimukset.

2.4 Valuuttatermiinejä koskevien positoiden laskeminen

Sellaista valuuttatermiinisopimusta koskevat positiot, jonka jäljellä oleva maturiteetti on alle vuosi, voidaan ilmoittaa nimellismääräisinä.

2.5 Johdannaissopimuksista syntyvien positioiden nettouttaminen korkosopimusten yleisriskiä laskettaessa

Mikäli luottolaitos ei käytä herkkyysmallia positioiden määrittämiseen korkosopimusten yleisriskin laskemisessa, Rahoitustarkastus voi luottolaitoksen hakemuksesta myöntää luvan nettouttaa johdannaissopimuksista syntyviä positioita, jos

- positioiden arvo on sama ja ne ovat samana valuuttana. Euro ja euroon kuuluvat valuutat ovat sama valuutta.
- viitekorot vaihtuvakorkoisten positioiden osalta tai korko kiinteäkorkoisten positioiden osalta ovat hyvin lähellä toisiaan
- seuraava korontarkistusajankohta tai kiinteäkorkoisten positioiden osalta jäljellä oleva juoksuaika ovat seuraavien limiittien rajoissa:
 - raportointihetkestä vähemmän kuin kuukausi: sama päivä
 - raportointihetkestä kuukausi tai sitä pidempi aika, kuitenkin korkeintaan vuosi: ero voi olla korkeintaan seitsemän päivää
 - raportointihetkestä yli vuosi: ero voi olla korkeintaan 30 päivää.

3 Herkkyysmallien käyttäminen positioiden laskemisessa

Luottolaitokset, jotka arvostavat johdannaissopimuksensa markkina-arvoon ja laskevat johdannaissopimusten korkoriskiä diskontattujen kassavirtojen perusteella, voivat käyttää herkkyysmallia positioidensa laskemiseen. Herkkyysmallin käyttäminen edellyttää, että luottolaitos on saanut Rahoitustarkastuksen hyväksymisen mallin käyttämiseen ja Rahoitustarkastus on tarkastanut mallin. Herkkyysmallilla lasketut positiot voidaan sisällyttää korkosopimusten yleisriskiä laskettaessa joko maturiteettipohjaiseen laskentatapaan tai duraatiopohjaiseen laskentatapaan.

Herkkyysmallia voidaan käyttää korkosopimuksia koskevien positioiden laskemiseen.

Tällaisen mallin mukaan laskettujen positioiden tulee olla yhtä herkkiä koron muutokselle kuin niitä vastaavien kassavirtojen. Tätä herkkyyttä on arvioitava sellaisen otoksen perusteella, jossa korkokäyrältä otetaan korkoja siten, että vähintään yksi on jokaisesta taulukon 1 maturiteettiluokasta. Otokseen valittujen korkojen muutosten tulee olla toisistaan riippumattomia.

Dnro 2/319/2001**Antopäivä: 7.2.2001****Korvaa määräyksen 106.12****Dnro 10/319/99, 22.6.2000****Voimassaoloaika: 31.3.2001****lukien toistaiseksi****23 (50)****Muutokset merkitty alleviivattuna**

4 Takaisinostosopimukset ja arvopapereiden lainaksi antamista koskevat sopimukset

Arvopapereiden myyjän tulee ottaa takaisinostosopimusten ja arvopapereiden lainaksi-antajan tulee ottaa arvopapereiden lainaksi antamista koskevien sopimusten sisältämät arvopaperit mukaan tässä määräyksessä tarkoitettua vakavaraisuusvaatimusta laskettaessa, mikäli kyseiset arvopaperit kuuluvat kaupankäyntivarastoon.

5 Korkosopimusten positioriskin laskeminen

5.1 Korkosopimusten erityisriski

Korkosopimusten erityisriskiä koskevan omien varojen vaatimuksen laskemista varten nettopositiot lasketaan kunkin valuutan osalta erikseen. Kaikki euroon kuuluvat valuutat ilmoitetaan yhtenä kokonaisuutena.

Nettopositiot arvostetaan markkina-arvoon.

Nettopositiot muutetaan ilmoitusvaluutaksi Suomen Pankin / EKP:n julkaisemaan raportointipäivän keskikurssiin.

Erytisriski määräytyy saamistodistuksen liikkeeseenlaskijan tai johdannaissopimusten kohde-etuuden liikkeeseenlaskijan sekä jäljellä olevan juoksuajan perusteella.

Omien varojen vaatimus lasketaan seuraavasti:

Nettopositiot merkitään jäljempänä mainittuihin luokkiin jäljellä olevan juoksuajan perusteella ja kerrotaan ko. luokan kertoimella. Painotettujen positioiden itseisarvot lasketaan yhteen omia varoja koskevan vaatimuksen laskemiseksi.

Dnro 2/319/2001

Antopäivä: 7.2.2001

Korvaa määräyksen 106.12

Dnro 10/319/99, 22.6.2000

Voimassaoloaika: 31.3.2001

lukien toistaiseksi

24 (50)

Muutokset merkitty alleviivattuna

	Kerroin
a) Keskushallinnon erät	0.00 %
b) Alhaisen riskin erät, enintään 6 kuukautta	0.25 %
c) Alhaisen riskin erät, yli 6 kuukautta enintään 24 kuukautta	1.00 %
d) Alhaisen riskin erät, yli 24 kuukautta	1.60 %
e) Muut erät	8.00 %

Ostettujen optioiden osalta ei lyhyttä positiota oteta huomioon ja pitkä positio kerrotaan kohde-etuuden mukaisella kertoimella. Asetettujen optioiden osalta ei pitkää positiota oteta huomioon ja lyhyt positio kerrotaan kohde-etuuden mukaisella kertoimella.

Erityisriskiä laskettaessa ei valuutta-, osake- tai hyödyketermiinejä oteta huomioon.

Sellaisia koronvaihtosopimuksia, joiden kohde-etuutta koskeva riski on korkoriski, ei oteta mukaan. Tällainen koronvaihtosopimus on esim. interbank-korkoihin perustuva koronvaihtosopimus. Sitä vastoin sellaiset koronvaihtosopimukset, joiden korko perustuu yksittäisen liikkeeseenlaskijan velkakirjaan, otetaan huomioon.

Korkofutuureja ja korkoterminisopimuksia ei oteta erityisriskiä laskettaessa huomioon.

Saamistodistuksen ostoa termiinisopimuksella käsitellään velkana, joka erääntyy sopimuksen arvopäivänä ja kyseisen korkosopimuksen pitkänä positiona. Velkaa ei oteta huomioon, sen sijaan itse korkosopimus otetaan huomioon asianomaisessa sarakkeessa.

Velkaeriä, joilla on suojattu kaupankäyntivarastoa, ei oteta huomioon.

Johdannaissopimukset otetaan huomioon korkosopimusten erityisriskiä laskettaessa vain, mikäli niiden korko perustuu sellaisen yksittäisen liikkeeseenlaskijan velkakirjaan, joka otetaan erityisriskiä laskettaessa huomioon. Valuuttasidonnaista johdannaissopimusta ei oteta huomioon erityisriskin laskennassa.

Muiden johdannaissopimusten kuin vakioitujen johdannaissopimusten osalta lasketaan erityisriskin lisäksi vastapuoliriski siten kuin tämän määräyksen kohdassa vakioimattomien johdannaissopimusten vastapuoliriski määrätään (liite 2 kohta 2.3)

5.2 Korkosopimusten yleisriski

5.2.1 Yleiset periaatteet

Yleisriskin omien varojen vaatimus lasketaan jokaisen valuutan osalta erikseen. Eri valuuttana olevia positioita ei saa nettouttaa keskenään. Kaikki euroon kuuluvat valuutat ilmoitetaan yhtenä kokonaisuutena.

Korkosopimusten yleisriskiä laskettaessa positiot arvostetaan markkina-arvoon.

Nettopositiot muutetaan ilmoitusvaluutaksi Suomen Pankin / EKP:n julkaisemaan raportointipäivän keskikurssiin.

Yleisriski määräytyy kiinteäkorkoisten sopimusten osalta jäljellä olevan voimassaoloajan perusteella ja vaihtuvakorkoisten sopimusten osalta lähimmän korontarkistusajankohdan perusteella.

Yleisriskiä laskettaessa otetaan huomioon myös ne taseen vastattaviin kirjatut velkaerät, jotka suojaavat kaupankäyntivarastoa.

Yleisriski lasketaan jäljempänä kappaleessa 6.2.2 säädettyä menetelmää (maturiteetti-pohjainen laskentatapa) käyttäen, jollei Rahoitustarkastus luottolaitoksen hakemuksesta myönnä lupaa jäljempänä kappaleessa 6.2.3 tarkoitetun menetelmän (duraatiopohjainen laskentatapa) taikka edellä kappaleessa 3 tarkoitetun herkkyyssmallin käyttöön.

5.2.2 Maturiteettipohjainen laskentatapa

Korkosopimukset jaotellaan taulukon 1 mukaisiin maturiteettiluokkiin. Korkosopimukset jaotellaan myös niiden koron perusteella siten, että eri luokissa ilmoitetaan ne korkosopimukset, joiden korko on alle 3 %, ja ne, joiden korko on vähintään 3 %.

Diskonttopaperit, nollakuponkivelkakirjat ja muut vastaavat korkosopimukset ilmoitetaan luokassa "korko vähemmän kuin 3 %".

Korkosopimusten yleisriskiä koskeva omien varojen vaatimus lasketaan kahdessa eri vaiheessa. Ensimmäiseksi kaikki positiot painotetaan niiden juoksuajan perusteella, jotta voidaan laskea vaadittava omien varojen määrä. Omia varoja koskevaa vaatimusta voidaan vähentää, mikäli samassa taulukon 1 mukaisessa maturiteettiluokassa on vastakkaismerkkinen painotettu positio. Omia varoja koskevaa vaatimusta voidaan myös vähentää, kun vastakkaismerkkiset painotetut positiot kuuluvat eri maturiteettiluokkiin,

Dnro 2/319/2001

Antopäivä: 7.2.2001

Korvaa määräyksen 106.12

Dnro 10/319/99, 22.6.2000

Voimassaoloaika: 31.3.2001

lukien toistaiseksi

26 (50)

Muutokset merkitty alleviivattuna

jolloin tämän vähennyksen määrä riippuu siitä, kuuluvatko painotetut positiot samaan taulukon 1 mukaiseen alueeseen, ja siitä, mihin tiettyyn alueeseen positiot kuuluvat. Alueita on yhteensä kolme.

Korkosopimusten nettopositiot kohdistetaan taulukon 1 maturiteettiluokkiin. Vaihtuvakorkoiset korkosopimukset merkitään lähimmän korontarkistusajankohdan mukaiseen maturiteettiluokkaan ja kiinteäkorkoiset niiden juoksuaikaa vastaavaan maturiteettiluokkaan. Taulukossa 1 eritellään lisäksi ne korkosopimukset, joiden korko on 3 % tai enemmän, ja ne, joiden korko on alle 3 %. Sen jälkeen nettopositiot painotetaan taulukon 1 sarakkeen 4 kertoimilla.

Tämän jälkeen lasketaan painotettujen pitkien nettopositioden summa ja painotettujen lyhyiden nettopositioden summa jokaisessa maturiteettiluokassa. Sitä painotettujen pitkien positioden määrää tiettyssä maturiteettiluokassa, joka vastaa painotettujen lyhyiden positioden määrää samassa maturiteettiluokassa, sanotaan nettoutetuksi painotetuksi positiksi kyseisessä maturiteettiluokassa. Jäljelle jäänyt pitkä tai lyhyt positio on nettouttamatta jäänyt painotettu positio kyseisessä maturiteettiluokassa. Tämän jälkeen lasketaan nettoutettujen painotettujen positioden summa kaikissa maturiteettiluokissa.

Jokaiseen alueeseen sisältyvien maturiteettiluokkien nettouttamatta jääneet painotetut pitkät positiot lasketaan yhteen, jotta voitaisiin laskea nettouttamatta jäänyt painotettu pitkä positio kussakin alueessa. Vastaavasti lasketaan jokaiseen alueeseen sisältyvien maturiteettiluokkien nettouttamatta jäänyt painotettu lyhyt positio. Alueen nettoutettu painotettu positio saadaan vertaamalla alueen nettouttamatta jäänyttä painotettua pitkää positiota alueen nettouttamatta jääneeseen painotettuun lyhyeen positioon. Sitä alueen nettouttamatta jäänyttä painotettua pitkää positiota, joka vastaa alueen nettouttamatta jäänyttä painotettua lyhyttä positiota, sanotaan alueen nettoutetuksi painotetuksi positiksi. Alueen nettouttamatta jääneen painotetun pitkän ja lyhyen position erotusta kutsutaan alueen nettouttamatta jääneeksi painotetuksi positiksi.

Ensimmäiseksi verrataan alueen yksi nettouttamatta jäänyttä painotettua pitkää (lyhyttä) positiota alueen kaksi nettouttamatta jääneeseen painotettuun lyhyeen (pitkään) positioon. Sitä alueen yksi nettouttamatta jäänyttä painotettua pitkää (lyhyttä) positiota, joka vastaa alueen kaksi nettouttamatta jäänyttä painotettua lyhyttä (pitkää) positiota, sanotaan alueiden yksi ja kaksi väliseksi nettoutetuksi painotetuksi positiksi. Tämän jälkeen sama laskelma tehdään ensimmäisessä laskelmassa alueen kaksi nettouttamatta jääneen painotetun position ja alueen kolme nettouttamatta jääneen painotetun position kesken, jotta saadaan laskettua nettoutettu painotettu positio alueiden kaksi ja kolme välillä.

Nettoutettu painotettu positio alueiden kaksi ja kolme välillä voidaan laskea ennen kuin lasketaan nettoutettu painotettu positio alueiden yksi ja kaksi välillä.

Dnro 2/319/2001**Antopäivä: 7.2.2001****Korvaa määräyksen 106.12****Dnro 10/319/99, 22.6.2000****Voimassaoloaika: 31.3.2001****lukien toistaiseksi****27 (50)****Muutokset merkitty alleviivattuna**

Viimeiseksi alueen 1 kahdessa ensimmäisessä laskelmassa nettouttamatta jäänyt painotettu positio nettoutetaan alueen 3 nettouttamatta jääneen painotetun position kanssa, jotta saadaan laskettua alueiden 1 ja 3 välinen nettoutettu painotettu positio.

Nettouttamatta jääneet positiot kussakin maturiteettiluokassa, alueella ja alueiden välillä lasketaan yhteen itseisarvoina.

Korkosopimusten yleisriskin omien varojen vaatimus on seuraavien erien summa:

- a) 10 % kaikkien maturiteettiluokkien nettoutettujen painotettujen positioiden summasta
- b) 40 % alueen yksi nettoutetusta painotetusta positiosta
- c) 30 % alueen kaksi nettoutetusta painotetusta positiosta
- d) 30 % alueen kolme nettoutetusta painotetusta positiosta
- e) 40 % alueiden yksi ja kaksi välisistä sekä alueiden kaksi ja kolme välisistä nettoutetuista painotetuista positiosta
- f) 150 % alueiden yksi ja kolme välisestä nettoutetusta painotetusta positiosta
- g) 100 % jäljelle jäävistä nettouttamatta jääneistä positiosta.

5.2.3 Duraatiopohjainen laskentatapa

Rahoitustarkastuksen luvalla luottolaitos voi käyttää kaupankäyntivarastoon kuuluvien korkosopimusten yleisriskin laskemisessa duraatiopohjaista laskentatapaa edellä esitetyn maturiteettipohjaisen laskentatavan asemesta, edellyttäen, että luottolaitos käyttää valitsemaansa laskentatapaa jatkuvasti ja johdonmukaisesti.

Duraatiopohjaista laskentatapaa käytettäessä lasketaan jokaisen kiinteäkorkoisen korkosopimuksen markkina-arvon perusteella kyseisen korkosopimuksen sisäinen korko, joka on kyseisen korkosopimuksen se diskonttauskorko, jolla korkosopimuksen kassavirtojen nykyarvojen summa on yhtä suuri kuin korkosopimuksen markkina-arvo. Vaihtuvakorkoisten korkosopimusten osalta käytetään kunkin korkosopimuksen markkina-arvoa sisäisen koron laskemiseksi olettaen, että pääoma erääntyy seuraavana korontarkistusajankohtana.

Näiden tietojen perusteella lasketaan modifioitu duraatio seuraavan kaavan mukaisesti:

modifioitu duraatio

$$\frac{Duraatio(D)}{(1+r)}$$

jossa

$$D = \frac{\sum_{(t=1)}^m \frac{tC_t}{(1+r)^t}}{\sum_{(t=1)}^m \frac{C_t}{(1+r)^t}}$$

r = korkosopimuksen sisäinen korko

C_t = kassavirta ajankohtana t

m = kokonaisjuoksuaika

Jokainen korkosopimus merkitään taulukon 2 asianmukaiseen alueeseen kunkin sopimuksen modifioidun duraation perusteella.

Jokaisen korkosopimuksen duraatiopainotettu positio saadaan kertomalla korkosopimuksen markkina-arvo sen modifioidulla duraatiolla ja tätä modifioitua duraatiota vastaavalla korkosopimuksen arvioidulla koron muutoksella (sarake 3 taulukossa 2).

Näin lasketut duraatiopainotetut pitkät ja lyhyet positiot kullakin alueella nettoutetaan duraatiopainotetun nettoutetun ja nettouttamatta jääneen position laskemiseksi kullakin alueella. Nettoutettu positio on se määrä, jolla pitkät ja lyhyet positiot kullakin alueella kattavat toisensa.

Tämän jälkeen lasketaan kunkin alueen nettouttamatta jääneet duraatiopainotetut positiot.

Tämän jälkeen positiot lasketaan kuten maturiteettipohjaisessa laskentatavassa.

Nettouttamatta jääneet positiot kussakin maturiteettiluokassa, alueella ja alueiden välillä lasketaan yhteen itseisarvoina.

Dnro 2/319/2001**Antopäivä: 7.2.2001****Korvaa määräyksen 106.12****Dnro 10/319/99, 22.6.2000****Voimassaoloaika: 31.3.2001****lukien toistaiseksi****29 (50)****Muutokset merkitty alleviivattuna**

Omien varojen vaatimus lasketaan seuraavien kohtien summana:

- a) 2 % kunkin alueen nettoutetusta duraatiopainotetusta positiosta
- b) 40 % alueiden 1 ja 2 sekä alueiden 2 ja 3 välisistä nettoutetuista duraatiopainotetuista positiosta
- c) 150 % alueiden 1 ja 3 välisestä nettoutetusta duraatiopainotetusta positiosta
- d) 100 % jäljellä olevista nettouttamatta jääneistä duraatiopainotetuista positiosta.

5.3 Korkosopimuksia koskevat muut riskit

Korkosopimusten positioriskin lisäksi korkosopimukset voivat sisältyä myös selvitysris-kiä, vastapuoliriskiä sekä valuuttakurssiriskiä koskeviin laskelmiin, joiden osalta on erikseen laskettava näiden riskien kattamiseksi vaadittava omien varojen määrä.

6 Kaupankäyntivarastoon kuuluvien osakkeiden positioniskin laskeminen

6.1 Osakkeiden netto- ja bruttoposition laskeminen

Kaupankäyntivarastoon kuuluvien osakkeiden erityis- ja yleisriskin laskemiseksi lasketaan ensin samanlajista osaketta koskeva nettopositio.

Samanlajista osaketta koskevat nettopositiot muutetaan ilmoitusvaluutan määräisiksi Suomen Pankin / EKP:n julkaisemaan raportointipäivän keskikurssiin.

Samanlajista osaketta koskevien nettopositoiden laskemisen jälkeen lasketaan yhteen kaikki pitkät nettopositiot ja vastaavasti kaikki lyhyet nettopositiot. Näiden kahden luvun itseisarvojen summa on bruttokokonaispositio ja vastaavasti näiden kahden luvun erotus on nettokokonaispositio. Brutto- ja nettokokonaispositiota laskettaessa eri yhtiöiden osakkeet lasketaan yhteen tai vastaavasti vähennetään toisistaan.

Johdannaissopimukset, joiden kohde-etuutena on osakkeet, lasketaan erityisriskiä ja yleisriskiä laskettaessa kohde-etuutta koskevinä positioina. Johdannaissopimukset, joiden kohde-etuutena on osakeindeksi, voidaan jakaa yksittäisiä osakkeita koskeviksi positioiksi.

Vaihtoehtoisesti voidaan sellaisia johdannaissopimuksia, joiden kohde-etuutena on osakeindeksi, käsitellä samoin kuin yksittäisiä osakkeita, ilman että kyseisiä johdannaissopimuksia hajotetaan kohde-etuutta koskeviksi positioiksi. Osaketta koskevaa nettopositiota laskettaessa ei saa kuitenkaan nettouttaa sellaisia johdannaissopimuksia, joiden kohde-etuutena on osakeindeksi ja jotka eivät ole täysin identtisiä.

Sellaisten vakioitujen termiinien ja optioiden, joiden kohde-etuutena on laajasti hajautettu osakeindeksi, erityisriskiä koskeva omien varojen vaatimus on 0 %.

6.2 Kaupankäyntivarastoon kuuluvien osakkeiden erityisriskin omien varojen vaatimus

Osakkeiden erityisriskiä koskeva omien varojen vaatimus on 4 % bruttokokonaispositiosta.

Dnro 2/319/2001

Antopäivä: 7.2.2001

Korvaa määräyksen 106.12

Dnro 10/319/99, 22.6.2000

Voimassaoloaika: 31.3.2001

lukien toistaiseksi

31 (50)

Muutokset merkitty alleviivattuna

Hyvin likvidien osakkeiden erityisriskiä koskeva omien varojen vaatimus on 2 % bruttokokonaispositiosta. Yksittäisen osakkeen nettopositio arvo ei tällöin kuitenkaan saa milloinkaan ylittää 10 % kaikkien osakkeiden bruttokokonaispositiosta. Mikäli yksittäisen likvidin osakkeen nettopositio ylittää 5 %, mutta on korkeintaan 10 % kaikkien osakkeiden bruttokokonaispositiosta, tällaisten osakkeiden yhteenlaskettu bruttokokonaispositio ei saa milloinkaan ylittää 50 % kaikkien osakkeiden bruttokokonaispositiosta. Mikäli hyvin likvidien osakkeiden tai osakkeen arvo ylittää edellämainitut rajat, sovelletaan kaikkiin kaupankäyntivaraston osakkeisiin 4 %:n erityisriskin omien varojen vaatimusta.

6.3 Kaupankäyntivarastoon kuuluvien osakkeiden yleisriskin omien varojen vaatimus

Kaupankäyntivarastoon kuuluvien osakkeiden yleisriskiä koskeva omien varojen vaatimus on 8 % nettokokonaispositiosta.

Kaupankäyntivarastoon kuuluvien osake- ja osakeindeksitermiinien ja –futuurien korkoriskin omien varojen vaatimus ilmoitetaan korkosopimusten yleisriskin yhteydessä. Esimerkiksi ostettu osaketermiini ilmoitetaan korkoriskin yleisriskiä laskettaessa lyhyenä positiona.

6.4 Osakkeita koskevat muut riskit

Positionriskin lisäksi osakkeet voivat sisältyä myös selvitysriskiä, vastapuoliriskiä sekä valuuttakurssiriskiä koskeviin laskelmiin. Näiden riskien osalta on erikseen laskettava niiden kattamiseksi vaadittava omien varojen määrä.

7 Kaupankäyntivarastoon kuuluvia arvopapereita koskevat merkintäsitoumukset

Yrityksen tekemästä kaupankäyntivarastoon luettavan arvopaperin merkintäsitoumukselta aiheutuva riski määräytyy sitoumuksen voimaantulohetkestä kuluneen ajan perusteella.

Merkintäsitoumuksia koskeva nettopositio lasketaan vähentämällä yrityksen antamista merkintäsitoumuksista kolmansien osapuolten antamat yrityksen hyväksi luettavat merkintäsitoumukset. Lisäksi näin lasketusta positioista vähennetään ajan kulumisen perusteella seuraavat prosenttimäärät:

merkintäsitoumuksen voimaantulopäivänä	100 %
yksi pankkipäivä merkintäsitoumuksen voimaantulosta	90 %
2 - 3 pankkipäivää merkintäsitoumuksen voimaantulosta	75 %
4 pankkipäivää merkintäsitoumuksen voimaantulosta	50 %
5 pankkipäivää merkintäsitoumuksen voimaantulosta	25 %

Kun merkintäsitoumuksen voimaantulosta on kulunut yli 5 pankkipäivää, vähennystä ei saa tehdä.

Tehdyllä sopimuksella tarkoitetaan sellaista merkintäsitoumusta, jossa yritys sitoutuu ehdoitta merkitsemään sovitun määrän arvopapereita sovittuun hintaan.

Merkintäsitoumuksia koskeva nettopositio otetaan huomioon laskettaessa korkosopimusten ja osakkeiden erityis- ja yleisriskiä.

Liite 2. Kaupankäyntivaraston selvitys- ja vastapuoliriskin laskeminen

1 Kaupankäyntivaraston selvitysrishti

Mikäli kaupankäyntivarastoon luettavaa arvopaperia tai hyödykettä koskeva kauppa on sovitun toimituspäivän jälkeen selvittämättä ja viivästys on kestänyt vähintään viisi pankkipäivää, on luottolaitoksen laskettava se markkinahinnan ja sitä alemman sovitun myyntihinnan välinen hintaero, jos luottolaitos on myyjänä, ja sovitun ostohinnan ja sitä alemman markkinahinnan ero, jos luottolaitos on ostajana. Hintaerojen määrät lasketaan yhteen erikseen kunkin jäljempänä mainitun ajanjakson osalta. Kaupankäyntivaraston selvitys-riski määräytyy edellä mainittujen hintaerojen yhteismäärän perusteella. Omia varoja koskevan vaatimuksen laskemiseksi hintaerot on kerrottava alla olevan taulukon menetelmän A mukaisella kertoimella.

Kaupankäyntivaraston selvitysriskiä ei lasketa takaisinosto- tai -myyntisopimusten eikä arvopapereiden tai hyödykkeiden lainaksi antamista tai ottamista koskevien sopimusten osalta.

Rahoitustarkastuksen luvalla yritys voi laskea omia varoja koskevan vaatimuksen niin, että jokaisen 5 - 45 päivää toimituspäivästä selvittämättä olevan kaupan kauppahinta kerrotaan alla olevan taulukon menetelmän B mukaisella kertoimella. Jos viivästys on kestänyt 46 pankkipäivää tai pidempään, sellainen markkinahinnan ja kauppahinnan välinen hintaero, joka voi aiheuttaa luottolaitokselle tappiota, on katettava kokonaan.

Sovitun toimituspäivän jälkeiset pankkipäivät	Menetelmä A kerroin	Menetelmä B kerroin
5 - 15	8 %	0,5 %
16 - 30	50 %	4,0 %
31 - 45	75 %	9,0 %
46 tai enemmän	100 %	100 % hintaerosta

Sen lisäksi, että kaupankäyntivarastoon kuuluville arvopapereille ja hyödykkeille laske-taan selvitysriskiä koskeva vakavaraisuusvaatimus, voivat kyseiset erät sisältyä myös markkinariskiä tai vastapuoliriskiä koskeviin laskelmiin ja siten niille lasketaan myös näitä riskejä koskeva vakavaraisuusvaatimus.

2 Kaupankäyntivaraston vastapuoliriski

2.1 Luottokauppa

Yrityksellä on oltava riittävästi omia varoja kaupankäyntivarastoon kuuluvien arvopapereita koskevien kauppojen vastapuoliriskin kattamiseen silloin, kun se on maksanut arvopaperin ennen kuin se on saanut arvopaperin haltuunsa tai kun se on luovuttanut arvopaperin ennen kuin se on saanut siitä maksun. Kun arvopaperin kauppaan liittyvästä toiseen valtioon tehdystä maksusta tai arvopaperin luovutuksesta on kulunut enemmän kuin yksi päivä, on omien varojen vaatimus laskettava kyseisestä päivästä lähtien. Edellämainittu koskee myös kaupankäyntivarastoon kuuluvien hyödykkeiden kauppvoja.

Omien varojen vaatimus on 8 % maksun määrästä tai arvopapereiden (tai hyödykkeen) markkina-arvosta riippuen siitä kumpaa yrityksen saaminen koskee painotettuna vastapuolen riskikertoimella, joka määräytyy luottolaitostoiminnasta annetun lain 76 ja 78 §:n ja Rahoitustarkastuksen määräyksen 106.7 mukaisesti.

2.2 Takaisinosto- ja myyntisopimukset sekä arvopapereiden ja hyödykkeiden lainaaminen

Yrityksellä on oltava riittävästi omia varoja, jotta se voi kattaa kaupankäyntivarastoon luettavien arvopapereiden takaisinostosopimuksista sekä kaupankäyntivarastoon luettavien arvopapereiden lainaksi antamisesta johtuvat sellaiset vastapuoliriskit, jotka aiheutuvat arvopapereiden markkina-arvon ja sovitun kauppahinnan (= otetun velan määrän) tai vakuuden markkina-arvon erotuksesta, silloin kun erotus on positiivinen.

Samoin yrityksellä on oltava riittävästi omia varoja, jotta se voi kattaa takaisinmyyntisopimuksista sekä arvopapereiden lainaksiottamisesta johtuvat sellaiset vastapuoliriskit, jotka aiheutuvat yrityksen lainaksi antaman rahamäärän (tai arvopaperin lainaksiottamisessa yrityksen antaman vakuuden) ja saadun arvopaperin markkina-arvon erotuksesta, silloin kun erotus on positiivinen. Edellä oleva koskee sopimuksia, jotka täyttävät luvussa 6.4 mainitut ehdot. Mikäli ehdot eivät täyty lasketaan ja ilmoitetaan takaisinmyyntisopimuksista sekä arvopapereiden lainaksi ottamisesta aiheutuva vastapuoliriski Rahoitustarkastuksen määräyksen 106.7 mukaisesti.

Edellä kuvattu omien varojen vaatimus koskee myös hyödykkeillä tehtyjä takaisinosto- ja myyntisopimuksia sekä hyödykkeiden lainaksi antamista ja ottamista.

Dnro 2/319/2001**Antopäivä: 7.2.2001****Korvaa määräyksen 106.12****Dnro 10/319/99, 22.6.2000****Voimassaoloaika: 31.3.2001****lukien toistaiseksi****35 (50)****Muutokset merkitty alleviivattuna**

Omien varojen vaatimus on 8 % edellä mainitulla tavalla lasketun riskin määrästä painotettuna vastapuolen riskikertoimella, joka määräytyy luottolaitostoiminnasta annetun lain 76 ja 78 §:n ja Rahoitustarkastuksen määräyksen 106.7 mukaisesti.

Varojen ostoista termiinisopimuksin aiheutuva vastapuoliriski lasketaan ja ilmoitetaan Rahoitustarkastuksen määräyksen 106.7 mukaisesti.

2.3 Vakioimattomat johdannaissopimukset

Kaupankäyntivarastoon kuuluvien valuuttakurssi-, korko-, osake- ja hyödykesidonnaisten vakioimattomien johdannaissopimusten vastapuoliriski lasketaan Rahoitustarkastuksen määräyksen 106.7 mukaisesti.

2.4 Muut vastapuoliriskit

Yrityksellä on oltava riittävästi omia varoja kaupankäyntivarastoon liittyvien palkkio-, komissio-, osinko- ja korkosaamisten kattamiseksi. Palkkio-, komissio-, osinko- ja korkosaamisilla tarkoitetaan kaupankäyntivarastoon kuuluvista eristä taseeseen kirjattuja kyseisiä saamia.

Omien varojen vaatimus on 8 % saamisen määrästä painotettuna vastapuolen riskikertoimella, joka määräytyy luottolaitostoiminnasta annetun lain 76 ja 78 §:n mukaisesti.

3 Muut riskit

Sen lisäksi, että kaupankäyntivarastoon kuuluville erille lasketaan vastapuoliriskin kattamiseksi vaadittava omien varojen vaatimus, voivat kyseiset erät sisältyä myös korkosopimusten ja osakkeiden positioriskiä sekä valuuttakurssi- ja hyödykeriskiä koskeviin laskelmiin ja siten niille lasketaan myös näiden riskien kattamiseksi vaadittava omien varojen vaatimus.

Liite 3. Valuuttakurssi- ja kultariskin laskeminen

1 Valuuttakurssi- ja kultariskin kattamiseksi vaadittavien omien varojen laskeminen kaksivaiheisella menetelmällä

Yrityksen valuuttakurssi- ja kultariskistä aiheutuva omien varojen vaatimus lasketaan yrityksen kaikkien valuutta- ja kultamääriäisten erien perusteella. Yrityksen tulee laskea valuuttapositionsa jokaisesta valuutasta erikseen, ei kuitenkaan eurosta ja euroon kuuluvista valuutoista.

Valuutta- ja kultapositionsita laskettaessa otetaan mukaan kaikki ne erät, joista yritykselle on syntynyt valuuttakurssi- tai kultariski riippumatta siitä, milloin erä kirjataan kirjanpitoon.

Ensimmäiseksi lasketaan yrityksen avoin nettopositio jokaisessa valuutassa ja kullassa, ei kuitenkaan euron ja euroon kuuluvina valuuttoina. Valuutoittainen tai kullassa oleva avoin nettopositio voi olla lyhyt tai pitkä.

Valuutoittainen tai kullassa oleva avoin nettopositio koostuu seuraavista eristä:

- nettoavistapositio
 - taseen erät
 - peruuttamattomat takaukset, jotka tulevat varmasti toteutumaan ja muut vastaavat erät
 - odotettavissa olevat tulot ja menot, mikäli ne on suojattu. Mikäli nämä erät otetaan mukaan positioon, on käytäntöä sovellettava johdonmukaisesti, eikä sitä saa tilapäisesti muuttaa.
 - muiden optioiden markkina-arvo, silloin kun kyseessä on optio, jonka kohde-etuus luovutetaan ja siitä syntyy yritykselle valuuttakurssiriski
- nettoterminipositio
- nettofutuuripositio
- optiosopimukset deltalla korjatun arvon mukaisina, mikäli Rahoitustarkastus on hyväksynyt yrityksen käyttämän optiohinnoittelumallin.

Rakennepositio voidaan Rahoitustarkastuksen luvalla jättää ottamatta huomioon laskettaessa yrityksen valuutoittaista avointa nettopositiota.

Dnro 2/319/2001**Antopäivä: 7.2.2001****Korvaa määräyksen 106.12****Dnro 10/319/99, 22.6.2000****Voimassaoloaika: 31.3.2001****lukien toistaiseksi****37 (50)****Muutokset merkitty alleviivattuna**

Rakennepositio koostuu seuraavista eristä:

- 1) ulkomaiset tytär- ja osakkuusyhtiöosakkeet ja -osuudet
- 2) erät, joilla on suojattu vakavaraisuussuhdetta valuuttakurssimuutoksilta. Tällaisten erien tulee olla joko tytär- tai osakkuusyhtiöosakkeita, aineellisia hyödykkeitä tai muita pitkäaikaisia eriä. Rakennepositioon sisällytettävät erät eivät saa olla luovutettavaksi tarkoitettuja saamistodistuksia tai osakkeita.

Tällaisen rakennepositio jättäminen valuutoittaisen nettopositio ulkopuolelle edellyttää etukäteen haettua lupaa Rahoitustarkastukselta.

Rakennepositio hyväksytyä käsittelytapaa tulee noudattaa johdonmukaisesti eikä sitä saa muuttaa ilman Rahoitustarkastuksen lupaa.

Valuutoittaiset positiot ja kultapositio ilmoitetaan nettona siten, ettei saamisista ja velkoja raportoida erikseen. Nk. sisäisiä kauppoja eri valuuttojen välillä ei saa vähentää positioista.

Valuutoittaista nettopositiota laskettaessa valuuttakorit puretaan yksittäisiksi valuutoiksi korin valuuttasuhteiden mukaisesti.

Kaupankäyntivarastoon luettavat arvopaperit arvostetaan markkina-arvoon. Muut taseen erät ilmoitetaan kirjanpitoarvoon.

Valuuttapositioon sisältyvät erät otetaan mukaan valuuttapositio laskelmaan tekohetken mukaisesti.

Valuutoittaiset lyhyet tai pitkät nettopositiot muutetaan ilmoitusvaluutaksi käyttäen Suomen Pankin / EKP:n ilmoittamaa raportointipäivän keskikurssia. Valuutat, joille ei ole Suomen Pankin / EKP:n ilmoittamaa keskikurssia, muutetaan ilmoitusvaluutaksi vastaavana ajankohtana noteerattuihin markkinakursseihin. Nettopositiot kullassa ilmoitetaan markkina-arvoisina ilmoitusvaluutassa.

Valuutoittaiset lyhyet nettopositiot lasketaan yhteen samoin kuin pitkät nettopositiot, ei kuitenkaan positiota euron ja euroon kuuluvina valuuttoina. Näistä itseisarvoltaan suurempi on yrityksen kokonaisnettovaluuttapositio. Kokonaisnettovaluuttapositiota laskettaessa ei euroon kuuluvia valuuttoja lasketa mukaan. Kun kokonaisnettovaluuttapositioon lisätään kultanettopositio itseisarvo saadaan valuuttakurssi- ja kultariskin yhteinen kokonaisnettopositio.

Ne valuuttakurssisidonnaiset johdannaissopimukset, jotka on tehty ennen 1.1.1999, ja joita koskevat valuuttoina on kaksi euroon kuuluvaa valuuttaa tai euroon kuuluva valuutta ja ecu, lakkaavat olemasta voimassa johdannaissopimuksina ja niitä käsitellään avistapositiossa saamisina tai velkoina.

Mikäli yrityksen kokonaisnettovaluuttaposition ja kultanettoposition summa on enemmän kuin 2 % yrityksen omien varojen yhteismäärästä on omien varojen vaatimus 8 % kokonaisnettovaluuttaposition ja kultanettoposition summasta. Omien varojen määrä lasketaan omien varojen ja konsolidoitujen omien varojen ilmoittamista koskevan Rahoitustarkastuksen määräyksen 106.6 mukaisesti siten, että omiin varoihin voidaan lukea myös markkinariskien kattamiseksi luettavat erät. Vaikka yritykselle ei näin laskettuna syntyisi valuuttakurssi- ja kultariskin kattamiseksi vaadittavaa omien varojen vaatimusta, on valuutta- ja kultapositiot kuitenkin ilmoitettava Rahoitustarkastukselle.

Mikäli luottolaitos ei harjoita lainkaan valuutta- tai kultamääräistä toimintaa, sen ei tarvitse toimittaa tämän määräyksen mukaisia taulukoita Z13a ja Z14. Rahoitustarkastus edellyttää kuitenkin, että luottolaitos lähettää tällöin Rahoitustarkastukselle viipymättä luottolaitoksen hallituksen tai johtokunnan päätöksen siitä, että luottolaitos ei harjoita valuutta- tai kultamääräistä toimintaa. Mikäli luottolaitoksella on matkavaluuttakassa, tulee sen aina toimittaa taulukko Z13a. Mikäli matkavaluuttakassa on niin suuri, että kokonaisnettovaluuttapositio ylittää 2 % omien varojen määrästä, luottolaitoksen tulee toimittaa myös taulukko Z14.

Mikäli luottolaitos harjoittaa valuutta- tai kultamääräistä toimintaa, mutta ei ota avointa valuutta- tai kultapositiota, sen ei tarvitse toimittaa tämän määräyksen mukaisia taulukoita Z13a ja Z14. Rahoitustarkastus edellyttää kuitenkin, että luottolaitos lähettää tällöin Rahoitustarkastukselle viipymättä luottolaitoksen hallituksen tai johtokunnan päätöksen siitä, että luottolaitos ei ota avointa valuutta- tai kultapositiota. Avointa valuuttapositiota ei saa myöskään syntyä matkavaluuttakassasta. Päätöksestä on käytävä ilmi, millä keinoilla hallitus tai johtokunta valvoo päätöksen noudattamista. Jos Rahoitustarkastus katsoo, että luottolaitoksen sisäiset valvontajärjestelmät eivät ole riittävät, luottolaitos voidaan velvoittaa toimittamaan tämän määräyksen mukaiset ilmoitukset.

Dnro 2/319/2001**Antopäivä: 7.2.2001****Korvaa määräyksen 106.12****Dnro 10/319/99, 22.6.2000****Voimassaoloaika: 31.3.2001****lukien toistaiseksi****39 (50)****Muutokset merkitty alleviivattuna**

2 Nykyarvonmenetelmän käyttäminen valuuttaposition laskemisessa

Yritys voi hakea Rahoitustarkastukselta lupaa laskea valuutoittaiset nettovaluuttapositionsa nykyarvonmenetelmää käyttäen.

3 Valuutat, joiden valuuttakurssi on sopimuksilla sidottu toisiinsa

Jos valuuttojen valuuttakurssit on laillisesti sitovilla hallitusten välisillä sopimuksilla sidottu toisiinsa, tällaisia valuuttoja koskeva omien varojen vaatimus määritetään seuraavasti:

- valuutoissa lasketaan toisensa kattavat positiot. Katetulla positiolla tarkoitetaan positioita, jotka voidaan määrällisesti nettouttaa keskenään. Tällaisille katetuille positioille on omien varojen vaatimus puolet siitä, mitä valuuttakurssivaihtelut voivat korkeintaan sopimuksen mukaan olla. Kattamattomia valuuttapositioita koskeva omien varojen vaatimus lasketaan samoin kuin muita valuuttoja koskeva omien varojen vaatimus.

4 Muut riskit

Ulkomaan valuutan määräiset erät voivat sisältyä myös positioriskiä, selvitys- ja vastapuoliriskejä koskeviin laskelmiin ja siten niille voidaan joutua laskemaan myös näiden riskin kattamiseksi vaadittava omien varojen määrä.

Liite 4. Hyödykeriski

1 Yleiset määräykset

Luottolaitoksen tulee laskea koko toiminnan hyödykeriskin pääomavaatimus tämän liitteen mukaisesti, ellei se ole saanut Rahoitustarkastuksen lupaa käyttää sisäistä mallia hyödykeriskin laskemiseen. Pääomavaatimus lasketaan tämän liitteen luvussa 3 kuvatulla maturiteettipohjaisella laskentatavalla tai luvussa 4 kuvatulla yksinkertaistetulla laskennalla.

Jokainen positio hyödykkeissä tai hyödykejohdannaisissa lasketaan vakiomittayksiköissä, jonka jälkeen positiot kerrotaan hyödykkeen spot-hinnalla. Hyödykkeiden hinnat ilmoitetaan markoissa tai euroissa riippuen raportointivaluutasta.

Positiot kullassa tai kultajohdannaisissa käsitellään kuten valuuttakurssiriski liitteiden 3 tai 5 mukaisesti. Hyödykepositioihin liittyvä valuuttariski lasketaan liitteiden 3 tai 5 mukaisesti.

2 Hyödykepositioiden ja –johdannaisten käsittely omien varojen vaatimuksen laskennassa

Seuraavat positiot voidaan tulkita positioiksi samassa hyödykkeessä:

– positiot hyödykkeiden alatyypeissä milloin alatyypit ovat toimituksessa korvattavissa toisilla

– positiot samankaltaisilla hyödykkeillä, jos ne ovat läheisiä substituutteja ja jos niiden välillä vallitsee vähintään 0.9 korrelaatio hintojen muutosten osalta vähintään vuoden ajalta

Jos hyödykefutuuri tai –termiini velvoittaa ostamaan tai myymään yksittäisiä hyödykkeitä, se lasketaan nimellismääräisenä vakiomittayksikössä kerrottuna spot-hinnalla erääntymispäivän mukaisessa maturiteetissa.

Jos hyödyke-swapissa toinen osapuoli maksaa kiinteää hintaa ja toinen markkinahintaa, se huomioidaan laskennassa sarjana positioita, jotka asetetaan nimellismääräisinä kerrottuna spot-hinnalla taulukon 1 mukaisiin maturiteettiluokkiin. Jokainen hyödyke-swapin maksu on yksi positio. Positio on pitkä positio, jos luottolaitos on maksamassa kiinteän hinan ja saamassa vaihtuvan hinnan, ja lyhyt positio, jos luottolaitos saa kiinteää hintaa ja maksaa vaihtuvaa hintaa. Sellaiset hyödyke-swakit, joissa kohde-etuuksina on eri hyödykkeitä, käsitellään erillisinä hyödykkeinä.

Dnro 2/319/2001

Antopäivä: 7.2.2001

Korvaa määräyksen 106.12

Dnro 10/319/99, 22.6.2000

Voimassaoloaika: 31.3.2001

lukien toistaiseksi

41 (50)

Muutokset merkitty alleviivattuna

Hyödykeoptiot tai optiot, joiden kohde-etuutena on hyödyke johdannainen käsitellään deltapainotettuina. Optioiden deltapainotetut positiot voidaan netottaa kohde-etuudeltaan identtisiä hyödyke- tai hyödyke johdannaispositioita vastaan.

Jos optiotodistuksessa on kohde-etuutena hyödyke, se käsitellään kuten hyödykeoptiot.

Vaikka hyödykerekokaupan yhteydessä hyödyke on annettu vakuudeksi tai hyödyke on annettu lainaksi on hyödykeriskin omien varojen vaatimus laskettava tässä liitteessä kuvatulla tavalla.

3 Maturiteettipohjainen laskentatapa

Luottolaitoksen pitää tehdä oheisen taulukon mukainen laskelma jokaiselle hyödykkeelle erikseen. Kaikki positiot hyödykkeissä kohdennetaan oikeaan maturiteettiluokkaan. Fyysiset varastot käsitellään lyhyimmän luokan erinä.

Maturiteettiluokka
0 <= 1 kuukautta
> 1 <= 3 kuukautta
> 3 <= 6 kuukautta
> 6 <= 12 kuukautta
> 1 <= 2 vuotta
> 2 <= 3 vuotta
yli 3 vuotta

Positioiden nettouttaminen keskenään on sallittua, jos ne ovat positioita samassa hyödykkeessä ja jos niillä on sama eräpäivä. Lisäksi on sallittua nettouttaa 10 päivän kuluessa toisistaan erääntyvät positiot sellaisilla markkinoilla, joilla on päivittäiset toimituspäivät.

Luottolaitokset laskevat jokaisen maturiteettiluokan pitkien positioiden yhteismäärän ja lyhyiden positioiden yhteismäärän. Positioiden yhteismäärä lasketaan ensin vakiomittayksiköissä ja kerrotaan sen jälkeen hyödykkeen spot-hinnalla. Maturiteettiluokan sisäinen katettu positio on pienempi seuraavista: maturiteettiluokan pitkien positioiden yhteismäärä tai lyhyiden positioiden yhteismäärä. Jäljelle jäävä pitkä tai lyhyt positio on kyseisen maturiteettiluokan avoin positio.

Jos siis maturiteettiluokan pitkät positiot ovat 10 ja lyhyet positiot 7 niin katettu positio on 7 ja nettouttamatta jäänyt positio 3.

Maturiteettiluokkien väliset nettouttamatta jääneet pitkät tai lyhyet positiot, jotka netotetaan maturiteettiluokkien välillä, ovat maturiteettiluokkien välinen katettu positio. Se positio jota ei saada tällä tavoin nettoutettua on lopullinen avoin positio.

Luottolaitoksen omien varojen vaatimus jokaiselle hyödykkeelle lasketaan seuraavien summana:

- 1) Kaksi kertaa maturiteettiluokan sisäinen katettu positio kerrotaan 1,5 %:llä.
- 2) Kaksi kertaa maturiteettiluokkien keskinäisten netotusten kautta saatu katettu positio kerrotaan 0.6 %:lla.
- 3) Jäljelle jäävä avoin positio kerrotaan 15 %:lla.

Luottolaitoksen omien varojen vaatimus on kaikkien hyödykkeiden omien varojen vaatimusten summa.

4 Yksinkertaistettu laskenta

Luottolaitoksen pitkien (lyhyiden) positioiden summa, joka ylittää lyhyiden (pitkien) positioiden summan samassa hyödykkeessä, on luottolaitoksen tämän hyödykkeen nettopositio.

Luottolaitoksen pääomavaade jokaiselle hyödykkeelle lasketaan seuraavien summana:

- 1) 15 % pitkän tai lyhyen nettoposition itseisarvosta.
- 2) 3 % pitkien ja lyhyiden positioiden itseisarvojen yhteenlasketusta määrästä.

Luottolaitoksen omien varojen vaatimus on kaikkien hyödykkeiden yhteenlaskettu vaatimusten summa.

Liite 5. Sisäiset mallit

1 Edellytykset mallin käyttämiseksi

Luottolaitos voi hakea Rahoitustarkastukselta tässä liitteessä säädetyin edellytyksin luvan siihen, että se saa laskea osakkeiden ja korkosopimusten positioriskin, valuuttakurssiriskin ja/tai hyödykeriskin omien varojen vaatimuksen omia sisäisiä riskienhallintamalleja käyttäen. Sisäisiä riskienhallintamalleja voi käyttää liitteissä 1, 3 ja 4 esitettyjen menetelmien sijasta tai niihin yhdistettynä. Rahoitustarkastus tarkastaa mallin ennen kuin sitä voidaan käyttää vakavaraisuuden laskemiseen.

Jotta Rahoitustarkastus voi myöntää luvan, pitää luottolaitoksen riskienhallintajärjestelmän olla rakenteeltaan asianmukainen ja sen käyttöönotto on tehty huolellisesti. Luottolaitoksen pitää olla käyttänyt mallia vähintään vuoden. Lisäksi seuraavien laadullisten kriteerien tulee täytyä:

- a) Luottolaitoksen pitää laatia ja ylläpitää kirjallista dokumentaatiota riskienmittausmallin toiminnasta.
- b) Sisäinen riskienmittausmalli on osa päivittäistä riskienhallintaprosessia ja se toimii johdon riskiraportoinnin pohjana.
- c) Luottolaitoksella on riskienvalvontayksikkö, joka on riippumaton kaupankäyntitoiminnoista ja raportoi suoraan johdolle. Riskienvalvontayksikkö on vastuussa riskienhallintajärjestelmän suunnittelusta, käyttöönotosta ja ylläpidosta. Sen tulee päivittäin analysoida riskienmittausmallin tuloksia ja tuottaa raportteja riskienmittausmallin tuloksista ja niistä asianmukaisista toimenpiteistä, joihin tulisi ryhtyä kaupankäyntilimiittien suhteen.
- d) Luottolaitoksen johtokunnan ja ylimmän johdon tulee olla aktiivisesti mukana riskienvalvontaprosessissa. Riskienvalvonnan pitää tuottaa päivittäin raportit ja niiden läpikäyntivastuun pitää kuulua sellaisille johtajille, joilla on riittävät valtuudet pienentää yksittäisten dealereiden positioita kuin myös koko luottolaitoksen riskiasemaa.
- e) Luottolaitoksella tulee olla riittävästi ja riittävän ammattitaitoista henkilökuntaa kaupankäyntitoiminnoissa, riskienvalvonnassa, back office -toiminnoissa ja sisäisessä tarkastuksessa.
- f) Luottolaitos seuraa, että riskienmittausjärjestelmän kirjallisia kuvauksia toiminta- ja valvontamenetelmistä noudatetaan.

-
- g) Luottolaitoksella pitää olla riittävä historia-aineisto, joka osoittaa että riskienmittausmalli on riittävän tarkka.
- h) Luottolaitos tekee riittävän usein kattavia stressitestejä ja johto käy läpi testien tulokset. Stressitestien tulosten tulee heijastua politiikkoihin ja asetettuihin limiitteihin.
- i) Luottolaitoksen tulee tavanomaisen sisäisen tarkastuksen yhteydessä arvioida riippumattomasti riskienmittausjärjestelmää. Arvioinnin tulee kattaa kaupankäyntiyksiköiden ja riskienvalvontayksiköiden toiminta. Luottolaitoksen pitää toteuttaa yleinen riskienhallintaprosessin tarkastus vähintään kerran vuodessa. Tarkastuksen tulee sisältää seuraavat:
- Arvioidaan, ovatko riskienhallintajärjestelmien ja -prosessien dokumentointi ja riskienvalvonnan organisointi riittävät.
 - Arvioidaan, miten markkinariskien mittaus nivoutuu päivittäiseen riskienhallintaan ja johdon informaatiojärjestelmien oikeellisuus.
 - Tarkastetaan riskienhinnoittelumallien ja front ja back officen käyttämien arvostusmallien hyväksymisprosessit.
 - Tarkastetaan riskienmittausmallien kattamien markkinariskien laajuus ja riskienmittausprosessiin tehtävät merkittävät muutokset.
 - Arvioidaan positiotietojen tarkkuus, volatilitteetti- ja korrelaatiotietojen oletusten oikeellisuus ja asianmukaisuus sekä arvostusten ja riskiherkkyyslaskelmien oikeellisuus.
 - Tarkastetaan miten johdonmukaisesti, ajanmukaisesti, ajoitukseksellisesti, riippumattomasti ja luotettavasti riskienmittausjärjestelmän tarvitsemat markkin hinnat kerätään.
 - Tarkastetaan mallin tarkkuuden arviointia varten tehtävän back-testaus.

Luottolaitoksen tulee seurata riskienmittausmallin luotettavuutta ja toimintaa back-testaus toiminnalla. Back-testauksessa on verrattava mallin avulla laskettuja kaupankäyntivaraston jokaisen pankkipäivän loppuasemien yhden päivän todennäköisiä tappiolukuja seuraavan pankkipäivän loppuun mennessä toteutuneeseen yhden päivän muutokseen kaupankäyntisalkun arvossa. Rahoitustarkastus selvittää luottolaitoksen kyvyn suorittaa sekä todellisten että hypoteettisten arvomuutosten back-testauksen. Hypoteettisten muutosten back-testaus tarkoittaa salkun päivän päätösarvon vertaamista seuraavan päivän päätösarvoon pitämällä positiot muuttumattomina (eli siis seuraavana päivänä

tehtäviä kauppoja ei oteta mukaan). Rahoitustarkastus vaatii parannuksia back-testaukseen, jos se havaitaan riittämättömäksi.

2 Erityisriskin laskennan vaatimukset

Velkakirjojen ja osakkeiden erityisriskiä koskevan omien varojen vaatimuksen laske-
miseksi Rahoitustarkastus voi hyväksyä luottolaitoksen sisäisen mallin, jos tässä liitteessä
mainittujen ehtojen lisäksi seuraavat ehdot täytyvät:

- Malli selittää salkun historiallista hintavaihtelua.
- Malli tunnistaa salkun keskittyneisyyden.
- Malli huomioi suhdannekierron vaikutukset.
- Mallin on todettu toimivan erityisriskin huomiointia varten tehdyllä back-
testauksella. Jos Rahoitustarkastus sallii, että tämä back-testaus tehdään
alasalkuilla, alasalkut on valittava johdonmukaisella tavalla.

Luottolaitokset, jotka käyttävät sisäisiä malleja ja jotka eivät täytä tämän kohdan
vaatimuksia, lisäävät omien varojen vaatimukseen erillisen erityisriskin
pääomavaatimuksen liitteen 1 mukaisesti.

3 Yleisriskin laskeminen sisäisellä mallilla

Value-at-risk -laskennan vähimmäisvaatimukset:

- a) Vähintään päivittäinen value-at-risk -lukujen laskenta
- b) 99 prosentin yksisuuntainen luottamustaso
- c) Kymmenen päivän pitoaika
- d) Käytetyt volatilitetit tulee laskea vähintään yhtä vuotta vastaavasta tarkastelujak-
sosta lukuunottamatta tapauksia, joissa lyhyempi tarkastelujakso on aiheellinen
hintojen volatilitetin merkittävän nousun vuoksi.
- e) Markkinadata tulee päivittää vähintään neljännesvuosittain.

Mallin on huomioitava tarkasti optioiden ja optioiden kaltaisten positioiden hintariskit.
Muut optioihin liittyvät riskit, joita malli ei kata on katettava omilla varoilla.

Mallissa on oltava riittävästi riskitekijöitä sen mukaan, kuinka aktiivista luottolaitoksen
toiminta on markkinoilla. Vähintään seuraavien vaatimusten tulee täytyä:

-
- a) Riskien mittaussmallin pitää sisältää korkoriskin riskitekijöiden joukko niissä valuutoissa, joissa luottolaitoksella on korkoherkkyyttä taseen- ja taseenulkoisissa positioissa. Luottolaitoksen tulee mallintaa tuottokäyrä jollakin yleisesti hyväksytyllä tavalla. Korkoriskin mittausta varten tuottokäyrä tulee jakaa vähintään kuuteen maturiteettiluokkaan, jotta erilaiset volatiliiteetit eri tuottokäyrän pisteissä saadaan huomioitua. Mallin tulee myös huomioida eri tuottokäyrien epätäydellisestä korrelaatiosta aiheutuva riski.
- b) Valuuttakurssiriskin mittaamisessa mallin tulee sisältää riskitekijät niille valuutoille (mukaan lukien kulta), joissa luottolaitoksella on positioita.
- c) Osakeriskiä varten mallissa tulee olla erilliset riskitekijät vähintään jokaiselle markkinalle, joilla luottolaitoksella on positioita.
- d) Hyödykeriskin laskentaa varten mallissa tulee olla erilliset riskitekijät vähintään jokaiselle hyödyketyypille, joissa luottolaitoksella on merkittäviä positioita. Mallin tulee myös mitata heikosti keskenään korreloivien, samanlaisten, muttei samojen hyödykkeiden väliset hintamuutokset. Lisäksi sen pitää huomioida maturiteettipäätasapainoista syntyvät termiinien hintamuutokset. Lisäksi mallin tulee huomioida markkinoiden tunnuspiirteet, kuten toimituspäivät ja positioiden sulkeutumismahdollisuudet.

Rahoitustarkastus voi sallia luottolaitosten käyttävän historiallisia korrelaatioita riskiluokkien sisällä ja niiden välillä, jos voidaan olla varmoja, että luottolaitoksen korrelaation mittaussmalli on asianmukainen ja että sitä sovelletaan kattavasti.

Jos luottolaitos käyttää omia mallejaan, on luottolaitoksen omien varojen vaatimus seuraavista suurempi []:

- a) Edellisen päivän value-at-risk -luku tämän liitteen parametreilla mitattuna.
- b) Edellisen 60 pankkipäivän value-at-risk -lukujen keskiarvo kerrottuna alla määritellyllä kertoimella.

Kerroin on aina vähintään 3 korotettuna lisätekijällä 0 ja 1:n välillä seuraavan taulukon mukaisesti riippuen viimeisen 250 pankkipäivän back-testauksessa havaituista ylityksistä. Ylitykset pitää laskea johdonmukaisesti joko salkun todellisiin tai hypoteettisiin arvomuutoksiin perustuvan back-testauksen avulla. Ylitys on sellainen yhden päivän aikana tapahtunut muutos salkun arvossa, joka ylittää mallin antaman value-at-risk -luvun. Lisätekijän määrittämistä varten ylitysten määrä on arvioitava vähintään neljännesvuosittain.

Ylityksiä	Lisätekijä
Alle 5	0
5	0,40
6	0,50
7	0,65
8	0,75
9	0,85
10 tai enemmän	1,00

Rahoitustarkastus voi yksittäistapauksissa tai poikkeuksellisessa tilanteessa luopua lisätekijävaatimuksesta, jos luottolaitos on esittänyt luotettavan selityksen siitä, että malli on toimiva ja korotus on perusteeton.

Jos useat ylitykset osoittavat, että malli ei ole riittävän tarkka, Rahoitustarkastus voi peruuttaa mallin hyväksymisen tai määrätä korjaustoimenpiteitä. Luottolaitosten pitää ilmoittaa Rahoitustarkastukselle viipymättä tai viimeistään viiden pankkipäivän kuluessa sellaisista ylityksistä, jotka johtavat lisätekijän korotukseen.

4 Erityisriskin laskeminen sisäisellä mallilla

Luottolaitos voi laskea erityisriskin omien varojen vaatimuksen sisäisen mallin avulla, jos tämän liitteen luvun 2 edellytykset täyttyvät. Erityisriskin omien varojen vaatimus on luottolaitoksen valinnan mukaan jompikumpi seuraavista:

- a) Erityisriskin osuus value-at-risk -luvusta.
- b) Sellaisen alasalkkujen velkakirja- ja osakepositioiden value-at-risk -luvut, joissa on erityisriskiä. Tällöin alasalkut pitää määritellä etukäteen eikä niitä saa muuttaa ilman Rahoitustarkastuksen suostumusta.

Kun erityisriski lasketaan sisäisen mallin avulla, lisätään yleisriskin omien varojen vaatimukseen erityisriskin omien varojen vaatimus. Erityisriskin osuus lasketaan sekä a- että b-kohdassa edellisen 60 pankkipäivän keskiarvosta.

Rahoitustarkastus voi antaa luvan olla erikseen raportoimatta erityisriskiä, jos luottolaitos osoittaa, että yhdenmukaisesti kansainvälisten standardien kanssa sen malli huomioi myös liikkeeseenlaskijasta aiheutuvat riskit velkakirja- ja osakepositioille. Liikkeeseenlaskijasta aiheutuvalla riskillä tarkoitetaan liikkeeseenlaskijasta johtuvia, yleisestä markkinahintojen muutoksista poikkeavia hintamuutoksia. Näiden poikkeavien hintamuutosten syynä on esimerkiksi liikkeeseenlaskijakohtainen maksukyvyttömyysriski.

Taulukko 1. Korkosopimusten yleisriskiä koskeva omien varojen vaatimus
Maturiteettipohjainen laskentatapa

Alue	Maturiteettiluokka									Kertoimet (prosentteissa)	Arvioitu koron muutos (prosentteissa)		
		Korko 3 % tai enemmän				Korko vähemmän kuin 3 %							
(1)		(2)				(3)				(4)	(5)		
Yksi	1	0	≤	1	uukausi	0	≤	1	kuukausi	0,00	-		
	2	>	1	≤	3	uukautta	>	1	≤	3	kuukautta	0,20	1,00
	3	>	3	≤	6	uukautta	>	3	≤	6	kuukautta	0,40	1,00
	4	>	6	≤	12	uukautta	>	6	≤	12	kuukautta	0,70	1,00
Kaksi	5	>	1	≤	2	uotta	>	1,0	≤	1,9	vuotta	1,25	0,90
	6	>	2	≤	3	uotta	>	1,9	≤	2,8	vuotta	1,75	0,80
	7	>	3	≤	4	uotta	>	2,8	≤	3,6	vuotta	2,25	0,75
Kolme	8	>	4	≤	5	uotta	>	3,6	≤	4,3	vuotta	2,75	0,75
	9	>	5	≤	7	uotta	>	4,3	≤	5,7	vuotta	3,25	0,70
	10	>	7	≤	10	uotta	>	5,7	≤	7,3	vuotta	3,75	0,65
	11	>	10	≤	15	uotta	>	7,3	≤	9,3	vuotta	4,50	0,60
	12	>	15	≤	20	uotta	>	9,3	≤	10,6	vuotta	5,25	0,60
	13			≤	20	uotta	>	10,6	≤	12,0	vuotta	6,00	0,60
	14			>	20		>	12,0	≤	20,0	vuotta	8,00	0,60
	15						>		≤	20	vuotta	12,50	0,60

Dnro 2/319/2001

Antopäivä: 7.2.2001

Korvaa määräyksen 106.12

Dnro 10/319/99, 22.6.2000

Voimassaoloaika: 31.3.2001

lukien toistaiseksi

49 (50)

Muutokset merkitty alleviivattuna

Taulukko 2. Korkosopimusten yleisriskiä koskeva omien varojen vaatimus
Duraatiopohjainen laskentatapa

Alue	Modifioitu duraatio (vuosia)	Arvioitu korko (muutos prosenteissa)
(1)	(2)	(3)
Yksi	$> 0 \leq 1,0$	1,0
Kaksi	$> 1,0 \leq 3,6$	0,85
Kolme	$> 3,6$	0,7

Taulukko 3. Luokituslaitokset ja "investment grade"
-luokitukset

	Joukkovelkakirjojen vähimmäisluokitus	Rahamarkkina Instrumenttien vähimmäisluokitus
Kaikki liikkeeseenlaskijat Moody's Investors Service Standard & Poor's Corporation FITCH IBCA	Baa3 BBB- BBB-	P3 A3 F-3
Luottolaitokset, sijoituspalveluyritykset sekä Näiden konserniyhtiöt Thomson BankWatch	BBB-	TBW-3
KANADA Canadian Bond Rating Service Dominion Bond Rating Service	B++low BBB low	A-3 R-2
JAPANI Japan Credit Rating Agency, Ltd Japan Rating and Investment Information Inc Mikuno & Co	BBB- BBB- BBB	J-2 a-2 M-3
USA Duff & Phelps, Inc	BBB-	3

Tätä listaa saatetaan tarkistaa ajoittain.